

ELŐFIZETES

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK.
4-hasdos petit cor egyszer 20 fl.
minden kövekezésnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:

STAUBER JÓZSEF

Szombat, február 14.

Aradi számunk főbb közleményei:

- Menedékház az aradi züllyött gyermekeknek.
- Mutatisitott két milliós örökségi pör.
- Amerikában ha ábra itét aradi ifju.
- Kik kaptak a játékbank ezreiből?
- Lelkés és tanítónők vizsálya.
- Katonaszökevény öngyilkos.
- Grófné és zsoke barátsága.
- Eltűnt grófi nevelőnő.
- Wied herceg Bécsben.
- A játékbank-társaság.
- Öntudatlan lopott.
- Az esperes marhál.
- Tarkaságok.

Tisztujítás.

Arad, február 13

Egy iv papiros a dokumentuma annak, hogy a tisztujítás mennyire avult formása a közigazgatásnak. Az az iv, a melyre — néhány ciklus óta követett szokás szerint — Arad városának ez idő szerint szolgálatban levő és tisztujítás alá jutó tisztviselői közös kérvényüket irták alá: méltóztassék a tekintetes törvényhatóságnak őket újra megválasztani. Az, hogy külön-külön pályázati kérvényt nem nyujtanak be, nemcsak bélyeg-spórolásból történik; talán ebben kifejezésre jut az a természetes jog is, hogy a már állásban levő, részben évtizedek óta szolgáló hivatalnok külön instancia nélkül remélheti alkalmaztatásának prolongálását.

Ha a törvényhatóságok valaha nagy hatalmat tulajdonítottak ennek

a jognak, — annak élet elvette a nyugdíjkérdés. Még ha jogos elégedettségének akarna a törvényhatóság valamely tisztviselőjével szemben kifejezést adni, azt se nagyon bukathatja ki, mert a kibuktatott tisztviselő nyugdíjáról gondoskodnia kell. És a törvényhatóságok nyugdíj-alapjait az önként távozó és munkát nem bíró tisztviselők illetményei sokkal jobban megterhelik, hogy sem arra munkabíró és dolgozni akaró hivatalnokoknak előreláthatóan hosszú lejáratu nyugdíj-igényeit föl lehetne aggatni.

A nyugdíjba küldésnek maradt meg egyetlen fegyveréül a restauráció. De így se igen élnek vele. Aradon utoljára talán tizenkét esztendője volt rá példa, a mikor Perger János tisztú főügyészt ejtették így el, közös akarattal a tisztujításon. Azóta erre nem volt eset. Sőt az ellenkezőre inkább; a nyugdíjba készülő, távozás előtt álló hivatalnoknak, évtizedes szolgálatai méltánylásául megadja a törvényhatóság az elismerést, hogy bizalmát fejezi ki vele szemben, — azután ő, a maga akaratából megválhatik a várostól.

A város februári tisztujítása tehát előreláthatóan egyszerű aktus lesz, amelyre más igényeket, mint a szolgálatban levőkét, be nem jelentettek és azokat nem is igyekeznek érvényesíteni. A városháza öregjei közül

néhányan a közelmúltban távoztak, mások viszont előreláthatóan a tisztujítást követő hónapok során adják be nyugdíjkérésüket. Hogy ezek nem a tisztujítás alkalmát használják föl a bucsura, annak legjobban ők tudják az okát, de mindenesetre jó ez annak kifejezésére, hogy a tisztujítás, mint a tisztviselői érdekek ellen való, a pálya biztosságát és folytonosságát sértő, korhadtt intézmény, maradjon csak formaságnak, amelyet előbb, vagy utóbb a városoknál is el kell hagyni. A városi törvényhatóságok autonomiája a személyi kérdések körül csak annyiban érvényesüljön, hogy az új, vagy megüresedett állásokat töltsse be választással. Ezt a jogot is nem ártana szűkebb körre vonni, mi célja van annak, hogy kezelői, segédtisztú, ellenőri, számtisztú állásokra is választásokat tartsanak, pártoskodjanak, holott itt a szolgálati év mellett az arravalóság lehet az előléptetés alapja, szóval olyan körülmények, amelyeket a hivatalokon kívül álló emberek úgy se tudnak alaposan és igazságosan mérlegelni.

A restaurációkra azonban szükség nincsen. A törvényhatósághoz nem lenne méltó, ha akárkit is ijesztgetne azzal, hogy „majd a restauráción,” az önérzetes, pontos tisztviselőnek pedig nem kell gondolnia se arra, hogy a tisztujítás pályáját szegheti, kenyerét veheti. És ha már a vármegyékben nem kerül erre a sor, — az új városi

Három asszony.

Irtá: Szekula Jenő.

A mezőn még csillogott a reggeli harmat, mintha az éjszaka tündérei vesztették volna el gyöney láncukat, hogy átsuhantak a vágató széllel. A legény busan bandukolt előre a fehér ösvényen, melynek a szélét illatos szalaggal vontá be a már sárgán virágzó tavaszi kökösésin és a szüziesen fehérű gyermeklánéffü. A tikkadt zöldbeborult mezőn fehér gulva legerészett — de a legény most nem figyelte. Veszett, vérforraló érzések ütték, hajszolták előre.

— Elrabolták a szeretőmet — zugta sötétan. — A szeretőmet vitték el tőlem.

Egy pillanatra megállott. Félt, hogy szétépi a torkát a kábitó szivdobogása, amely szinte fullasztotta. Főlnézett a kék égboltozatra, talán a magasságban elhuzó ludaktól várt tanácsot vagy vigasztalást. Mit csináljon? A faluba már vissza nem térhet, tudta, érezte. Minden ember a szemébe nevetne, s a leányok szánakozó mosolyval mutogatnának utána az utcasarokról. Ha valakinek csak a jószágát hajtják el, az már elég bánat és szomorúság. De ha a mátkáját rabolják el — az keserű.

— Lóháton szöktek meg, — suttogta a legény. — Meg kell találnom őket. Anyám arcát, szülőházam tornyát nem láthatom különben sohasem.

A faluvégről a szélmalom fenyegetően intogott feléje. Mintha valami gonosz indulatu varázsló hadonászna lapát karjával. A legény még egyszer visszafordult.

— Az ördög gondolta volna, — suttogta — hogy a Danica itt tud engem hagyni.

Már erősen tűzött a nap. Süvegét hát mélyebben a szemére huzta, bár keserősége miatt is elég oka volt erre. Kerek kalpag volta legényen, de nem árvalányhajjal, a hogy a magyar urak viselik. Pávattal volt fölékesítve. Mint a sokáé parasztfjak járnak. De a szüre finom, fekete posztó. Az apja leggazdagabb embere volt a falunak. A mezőn delelő gulya java is az övék. Az ifju főlshajtott.

— Mégis megcsalt egy jött-ment szegénylegénnyel...

Káromlásra nyílt föl a szája, a mely kevély és szépmetszésű volt s most a harag pirosságában lángolt. De a káromlás megakadt benne mégis. Nem ment. A leányt szerette. Nem tudta szidni. De ha ellenfelével találkozna, tövig megforgatná benne kék türkizzel kiszögezett kését. Mert így kívánná az erkölcs és aszégyen.

— Szerbek szokása, — mormogta — hogy a leányokat nem kéri meg, hanem úgy viszik el őket erővel. De akkor is mindenik a maga párjával szökök meg. Békén hagyják másnak a menyaszonját.

Főlshajtott.

— Csak velem történik ez a szégyen.

A falu messzire maradt mögötte. Karcu tornya összeolvadt az éggel, fehéren, — mintha csak a ringó délibáb vetítette volna a szemhatár peremére. A vándor még egyszer visszafordult. Hátha utoljára látja szülőházáját. Szive összeszorult.

— Nem fogok inni többé a Csikér vizéből, — sóhajtotta.

Vilovának hívták a falut. Nevezetes lótolvajok lakták. Velük teltek meg a soktornyú Ujvidék város sötét tömlőcei. De csak a lovak irányában voltak ily veszedelmesek. A leányokat nem bántották. Minek? Fehérnép annyi terem, mint lilium a réten.

— Csak tőle rabolták el, aki legkedvesebb volt mindennél a világon.

Elgondolkozott. Hogyan történt? Kakas-kukorékoláskor lóháton jelent meg a rabló Danica háza alatt s úgy kapta magához az ablakot keresztül. A leány már felöltözve, kékszinű selyemben várta. Nem volt véletlen s nem is erőszak. A kondásfiu még látta, hogy meg is csokolja a rablót a nyeregben. Lilium karjával ennek nyakát magához is szoritotta erősen. Tehát szerette is. Nem lehet tullelni a gyalázatot.

— Lótolvaj, nőrabló, — két évet ült gyilkosságért Zomborban — suttogta — s Danica mégis ezt szereti, nem engem!

Már alig eszmélt. Összefolytak agyában zavaros és ködbeborult gondolatai. Hitvány személy az asszonyi személy. Ostoba és veszedelmes. Ha választhat arany és gyöngykláris között, a hitvány cserepet választja.

— Megfürdetem késem a rabló vérében, — dohogta lángoló indulattal.

Lekerült a Csikér-patak mellé, ahol most sejtelmesen zugott, sóhajtozott a nádas. A sovány parton két szál árva fűzfa mélázott.

— Ezek a fák tanú! lelkelem szomorúságának, — mormogta.

Lélektelenül bandukolt tovább. Szemét mélyen a földre sűtötte. Mindnyájunk anyja a föld, első és utolsó szerelmünk s a remény-

törvény bizonyára szerit fogja ejteni, hogy ez a szertartás, ez a tartalom nélküli aktus a városi törvényhatóságok életéből is kimaradjon.

Kik kaptak a játébank ezreiből?

(Kihallgatások a fővárosi rendőrségen. — Két napi haladék az elszámolásra.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, február 13

A fiumei részvényesek és a svájci csoport följelentése alapján bűnügyi vizsgálat folyik a budapesti rendőrségen a Forgalmi és a Margitszigeti R. T. igazgatósági tagjai ellen csalás, sikkasztás és hűtlen kezelés miatt. Az igazgatóság tagjai a följelentés vádjával szemközt azzal védekeztek, hogy a milliókat a várt jó üzlet reményében költötték el. Vallomásuk során elszámoltak a párteélokra adott egy millió négyszázezer koronáról, Kristóffy József háromszázötvenezer koronás proviziójáról és egyéb ötven- és tizezrekről. A sajtónak kifizetett ötszázezer koronáról nem számoltak el az igazgatóság tagjai részletesen, csak a Blockner-féle hirdetési iroda elszámolását mutatták be.

Mint egyes újságíróknak juttatott összeg, harminckilencezer korona szerepel a kimutatásban és a vallomásban Sándor László rendőrtanácsos, aki a följelentések ügyében a vizsgálatot vezeti, ma kíváncsi volt e harminckilencezer korona elszámolására. Beidézte Gutti Imre hírlapírót, a Pesti Hírlap fővárosi rovatvezetőjét, aki mint a Forgalmi titkára a lapcélokra kapott pénzt átvette és kifizette.

(A fővárosi rovatvezetők pénze.)

Gutti Imre a rendőrség előtt tett vallomásában elmondta, hogy a lapcélokra kapott pénzzel részletesen elszámolt és ez az elszámolás ott van a társaság iratai között. A pénzből tizenötezer koronát B. Virágh Gézának, a Független Budapest című lapocská tulajdonosának adott át egyes újságírók munkájának honorálására. A rendőrtanácsos kihallgatta B. Virágh

Gézát, aki azt vallotta, hogy Gutti Imrétől csak ötezernek száz koronát kapott. Ebből neki ezer korona jutott, a többi szétosztotta újságírók között, nevezetesen tíz lap fővárosi rovatvezetője között.

— Kérem a jegyzéket, — mondta a rendőrtanácsos — kiknek adott a négyezernégyszáz koronából.

— Ezt a névsort — felelte Virágh — nem szolgáltatathatom ki, önként nem is teszem, csak kényszerítő körülmények hatása alatt.

A rendőrtanácsos jegyzőkönyvbe vette a kijelentést és ezzel a kihallgatás véget ért. Utána Czakó Emil és Tibor Róbert igazgatók kihallgatására került a sor. Czakó vallomásában igazolta, hogy Virágh ötezernek száz koronát kapott, ezer koronát saját céljaira, a többi újságíróknak fizette ki, akiknek nyugtáit betejesztette. Hasonló vallomást tett Tibor Róbert is, aki külön is kiutalt egy háromezerkoronás összeget hírlapírói célokra, de már nem emlékezik, hogy ezt az összeget ki vette fel.

(Amire az igazgatók nem emlékeznek.)

Sándor László rendőrtanácsos kérdést intézett Tibor és Czakó igazgatókhoz, hogy miként lehet Virág Béla nevére 15.187 korona elkönyvelve, holott Virágnak csak ötezernek száz koronáról szóló nyugtáját mutatták fel és többet állítása szerint nem is kapott.

Tibor Róbert ezzel a kérdéssel könnyen végzett és azt mondotta, hogy Virág ügyeit Czakó szignálta és erről az összegről csak ő tud beszámolni.

Czakó Elemér kijelentette a rendőrtanácsosnak, hogy a könyvben levő tétel csak könyvelési hiba: másnak kiadott összeget tévesen Virág nevére írták. Hogy a hiányzó összegeket kinek juttatták, azt nem tudja megmondani, már nem emlékezik erre.

Sándor rendőrtanácsos nem érte be Czakó magyarázatával és megjegyezte, hogy ha a Virág nevére könyvelt 9987 korona többletet Czakó nem igazolja, azt fogja következtetni, hogy ezt az összeget ki sem fizették és Czakó azt magának tartotta meg és így a sikkasztás vádját beigazolván látja. Czakó erre csak

azzal felelt, hogy voltak diszkrét kiadások, melyekről ő nyugtát nem vett és így azokkal elszámolni sem tud. — A rendőrtanácsos azonban utasította Czakó igazgatót, hogy két nap alatt terjessze be a kérdéses összegről elszámolását.

Czakó igazgató előadja, hogy a Gutti Imrénél adott tizenhétézer koronára vonatkozólag nem nyújthat részletes elszámolást arról, hogy az összeg kik között került felosztásra. A négyezernégyszáz koronás tételre nézve külön nyugták nincsenek a Forgalmi birtokában. Csupán úgy van elkönyvelve, hogy azt az egyes — fel is sorolt — hírlapok fővárosi rovatvezetőim kapták.

A kihallgatások ma nem értek véget. Holnap új tanúk kihallgatására kerül a sor és úgy látszik ki fog derülni, hogy az ügyben kinek mi volt a szerepe.

(Miért kapott pénzt Kristóffy József?)

A mai lapok közlik Kristóffy József volt belügyminiszternek nyilatkozatát az általa a margitszigeti játébank érdekeltségétől fölvevett 350.000 koronára vonatkozóan. Ebben a nyilatkozatában többek közt azt mondja, hogy: A vizsgálat rendjen az akkori ügyvezető igazgatók egyértelműen és világosan vallották, hogy ez összeg is politikai természetű kiadások fedezésére köttetett ki és hogy tényleg oda is fordított.

Ezzel szemben a Budapesti Tudósító illetékes helyről fölnatalmazást kapott arra, hogy az Altalanos Forgalmi Részvétel Társaság igazgatói, Tibor Róbert és Zimonyi Schwarz Mihály sajátkezűleg aláírt irasban nyilatkozatából a következő részt nyilvánosságra hozza: A Kristóffy kezéhez kifizetett 350.000 korona általa a kaszinó alapszabályainak, illetve azok jóváhagyásának kiharásaért elszámolási kötelezettség nélkül, állítólag politikai természetű célokra igényeltetett. Ezekről annak idején Kristóffy József bemutatón szoló és a kaszinó alapszabályok jóváhagyása, valamint azok kiadásának az akkori miniszterelnök ur részéről való biztosítása után esedékes bonokat kapott. A bonok ellenértékét az azokon való nyug-

ségünk is s ő is, mintha megváltó titkos erőktől várt volna most balzsámot még erősen vérző sebére.

Hirtelen ijedten fölsikoltott.

— Nini, arany csillog ott a fűben.

Piros pipacs virított a mezőn a már sárguló buzatáblák között. Arra vette lépteit. Piros virág között arannyal kihimzett parányi női topánka. Csak nemrég veszíthette el itt valaki.

Megnézte, fölemelte. Az apró aranyos szárlak csillogtak, ragyogtak a szikrázva sugárzó napfényen. Pajzánon ingerkedve. A legény arca elsötétedett egy pillanatra.

— A Danica cipellője, — mormogta kábultan. — Ne süssön többé napfény arcomba, ha nem az ő lábán volt még előbb ez a topán.

Szétnézett. A letaposott fűben patkónyomokat vett észre a porhanyós fekete földön. Tehát nem tévedt. Erre vágattak keresztül.

Hova mehetnek? Bizonyosan Nádalyig meg sem áll a leánnyal. A rablónak nagy és gonosz hírű rokonsága él ottan. Talán még agyon is verik, ha visszaköveteli a mátkáját. Visszatekintett a falu felé. Nem volna-e jó segítséget hívni onnan. De nem. Egyedül fog megvívni érte.

— Visszalopom vagy vérem hulljon ki a kőre, — suttozta kábultan.

Ment előre. Amerre a nyomok vezették. Távrolról zugott, integetett feléje a temerini erdő. Késő este lett, mire elérte.

Halálos fáradtság vett rajta erőt. Az arany topánt a ködmene alá rejtette.

— Arany cipellő, Danica cipellője, — suttozta kábultan.

Zokogva heveredett le karsu jegyére tövébe s néhány pillanat alatt elnyomta az álom.

Éjszaka volt már, hogy fölébredt. A fákríták lombján keresztül tündéri fényvel világította be az erdőt a telehold. A legény révetéggül indult meg az ezüstös uton.

— A szerelmes hold világít a másik szerelmesnek, — duruzsolta a legény, s már semmi fáradságot nem érzett.

Órákhosszat zarándokolt az ezüstbeverő erdőn. A fák könnyű esti szélben sirtak, — sóhajtoztak.

— A szívem bánatát tolmácsolják a fák, — ismételte.

Valami eszelős láz ürte, kergette, mint a vadászok által fölvert szarvast.

Az arany topánkát óvatosan elővonta a ködmene alól, hogy magához szorítsa, könyvével borítsa.

Danicát még csókolni fogom ez éjen.

Eltűnődött.

— Holnapra meg tartom vizes kötőlen.

Mert az asszony verve jó s talán nem árt, ha már menyasszony korában hozzászokik a veréshez. De nem. Nem tudná megütni. Csak le fog borulni és sirni fog előtte. Mint a hogy máskor is.

Lassankint elfogyott az erdő. Tisztásra ért. Meggyorsította a lépteit.

Ismeretlen falu határába jutott. Mellette a temető. Csupa kereszt. Reszkető harangok zugtak, giling-galang. Vagy talán a káprázat játszik vele. Csak a fák száraz lombja bolondozik a szélben.

A temetőoldal ki volt világítva. Nem tudta, gyertya lángol-e ottan, vagy csak a Szentjános bogár világol a fűben. Arra vette a lépteit.

Három vénasszony ült a temetőparton. Nem káprázat, nem is lehet tévedés. Ott gubbasztot-

tak egymás mellett mind a hárman, kusza galagonya tövében. A legény megdörgölte a szemét. Süvegét ünnepiesen megemelte.

Megszólította a szélsőt a legifjabbat.

— Néném, édes öreg néném — mondta — nem mondaná-e meg, mere visz az ut Nádalyra?

A boszorka neheztelően csóválta a fejét. A haja olyan volt mint a hó. Mintha fehér pillék hullottak volna le róla.

— Ne szólíts nénédnek, se öreganyádnak, — felelte. — Szólíts inkább ifjasszonyoknak.

— A legény szeme kerekre tágult a csodálkozástól.

— Ti talán urusica boszorkányok vagytok — suttozta — a kik betegséget és szenvedést hoztok a szegény emberekre.

— Nem vagyunk urusicák, hanem villatündérek, — felelték ezek karban. — Meggyógyítjuk a könyvet és a bánatot.

Az ifju kitérte feléjük a karját.

— Adjatok tanácsot, ha jót akartok. Szerettem egy leányt, de megcsalt, elhagyott.

Az első így felelt:

— Öld meg!

A másik mondá:

— Felejtse el.

— Csald meg te is, — biztatta a harmadik.

Hűvös szélroham támadt. Vad fuvalat csapott át az elhagyott sírokon. Az ifju fölkiáltott. Bánattal szívében, a szürkülő hajnali fényben ott állott a néma temetőparton aranycipellővel reszkető kezében.

tatás ellenében Ozakó Emil fizette ki Kristóffy Józsefnek.

Kitűnik ebből az idézetből, hogy Kristóffy előadása a forgalmi igazgatóságának nyilatkozatát illetően nem fedi a valóságot. Kristóffy nyilatkozatát csak akkor lehetne tudomásul venni, ha igazolja, hogy a 350.000 koronát valóban politikai természetű kiadásokra fordította.

(A győri ügyvéd
ötvenezer koronája.)

Mayer Lajos dr. győri ügyvéd által fölvetett 50.000 koronára nézve a Budapesti Tudósító beavatott oldalról azt az információt kapta, hogy Mayer Lajos dr. a szigeti technikai munkák ügyében járt el ügyvédi minőségben, mint a Pfeitzes és Walla cég megbízottja és ebben a minőségben kapott 50.000 koronát.

Az Általános Forgalmi részvénytársaság ma a következő nyilatkozatot küldötte a fővárosi lapoknak: Az Általános Forgalmi részvénytársaság annak közlésére kért fel, hogy az általa fizetett összegeket mindenkor hirdetésekért, kommunikációért az ismert üzleti összeköttetésen belül fizette le. Más címen semmiféle összeget ki nem fizetett.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Astra honetói fiókja. Az „Astra” román közművelődési egyesület honetói fiók-egyesülete ma 60 taggal megalakult. A közgyűlésen, melyet a honetói román templomban tartottak meg, a hatóság részéről jelen volt: Hajdu József tb. főszolgabíró, Arkossy Aurél honetói körjegyző és négy csendőr. A csendőrök megjelenése némi feltűnést keltett. A közgyűlés rendesen folyt le. Elnökké: Grozda Aurél dr. körösbökényi ügyvédet választották, alelnök: Albesku Virgil honetói gyógyszerész lett, választmányi tagok pedig: Szerák György fényesi, Costina György jászahelyi és Lázár J. raji román lelkészek. A honetói fiók az egész borossebesi járást magába öleli. A közgyűlésen elhatározták, hogy minden hónapban összejönnek a tagok, előadásokat tartanak, a tagokat gazdasági kioktatásban részesítik és a felnőtt analfabétákat díjtalanul írás és olvasásra megtanítják. A közgyűlés után a résztvevők a honetói Hungária szállodában lakomára jöttek össze. Ez alkalommal beszédet tartottak: Grozda dr., Dán Sz. dr., Szerák és Stanciu Viktor aradi tanár. Az elhangzott beszédek csak az egyesületi élet kifejtésére körüli keretben mozogtak.

(*) A Kölcsey-egylet közgyűlése. Szombaton délután 5 órakor a Kölcsey-egyesület évi rendes közgyűlésevel kapcsolatosan felolvasást is rendez, melyre a tagokon kívül az érdeklődő közönséget is szívesen látja a Kölcsey-egyesület elnöksége. Gaál Jenő főrend Széchenyiről tart nagyszabású előadást, Arany János: Széchenyi emlékezete c. ódáját pedig Berta Ilona az Erzsébet nőiskola igazgatója szavalja el. Este 8 órakor a Fehér Kereszt-szálló éttermében étlapszerinti vacsora lesz a vendégek tiszteletére, mely iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg. A vacsorán bárki részt vehet.

(*) Az esperantó tanfolyamok sikere. Az aradi esperantó egyesület február 5-én kezdődött új kurzusára oly tömegesen jelentkeztek érdeklődők, hogy ez a legdöntőbb bizonyossággal szolgál a mozgalom komolyságának és létjogosultságának. Megállapítható, hogy ez idő szerint mintegy százhatvanan tanulnak Aradon esperantóul. Emellett az újabb jelentkezők száma oly nagy, hogy az egyesület vezetősége további kurzusokat nyit. A nyelv internacionális jelentősége és könnyű elsajátíthatósága hozta meg azt a példátlan sikert, a minőt eddigelő egyetlen hasonló irányú mozgalom sem tud felmutatni. Érdekes jelenség,

hogy Magyarországon mintegy tizenkét középiskolában vezették be fakultatív tantárgyként az esperantó nyelvet és konstataálták, hogy a tanfolyam hallgatói a nemzetközi levelezés révén földrajzi ismereteiket szépen gyarapították.

Menedékház

az aradi züllött gyermekeknek.

(A patronázs-egylet gyűlése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 13.

A züllésnek indult gyermekek megmentésére alakult aradi Patronázs Egyesület választmányja ma szépen látogatott ülést tartott a vármegyei főispáni hivatalban. Az ülésen Urbán Iván báró elnökölt, de részt vett azon Urbán báróné is, mint az egyesület elnöknője. Miután Urbán báró megnyitójában meleg szavakban üdvözölte a megjelenteket, felszólalt Szokolcay Lajos vezető királyi ügyész, aki a züllésnek indult gyermekek számára építendő menházat a csavargó törvény alapján létesítendő dologházakkal együtt tartaná legjobban megoldhatónak. Indítványozza, hogy bizottságot küldjön ki a választmány ennek a kérdésnek behatódó tanulmányozására. Leitner Ernő dr. a gyermekmenhely főorvosa nem tartja helyesnek a Szokolcay által proponált megoldást, mert a dologházban a gyermekek összerögzülhetnek olyan elemekkel is, amelyek teljesen elrontanák a még jó erkölcsű gyermekeket is. Az állami gyermek menhely például nem internálhatná kisdedeit az ilyen dologházzal összekapcsolott menhelyre. A belügyi és igazságügyi minisztertől segélyt kellene kérni a menhely felépítéséhez.

Műlek Lajos dr. úgy látja, hogy a züllésnek induló gyermekek számára okvetlenül föl kell állítani menhelyt.

— Ezt azonban — mondotta — teljesen önállóan kell megoldani. Teljesen honorálom Szokolcay Lajos javaslatát, mert tudom, hogy nálánál nagyobb szeretettel senki sem foglalkozik ezzel a fontos kérdéssel. Én is ajánlom, hogy küldjünk ki bizottságot a kérdés alapos tanulmányozására végett, amely bizottság aztán a patronázs-menhely létesítését teljesen előkészítené.

Szokolcay Lajos a Leitner által félreértett szavait magyarázta meg. Véleménye szerint a menhelykérdést — akár dologházzal, akár anélkül — de feltétlenül meg kell oldani. Ő is helyesli a kormánytól kérendő segély eszméjét. Egyébként az élet tapasztalatai azt mutatják, hogy a megjavítandó egyének összekeverése nem árt; különben pedig a dologházzal együtt is megvalósítható a menhely, ha szigorú felügyeletet gyakorolnak az egyes osztályok fölött.

Leitner kijelentette, hogy egyetért Szokolcay fejtegetéseivel; majd Fábrián Lajos kuriai bíró, az aradi törvényszék elnöke kijelentette, hogy nem tartja kivihetetlennek Szokolcay ideáját.

— De mi menházat építhetünk — mondotta Fábrián — legelsősorban is gondoskodnunk kellene ideiglenes menhelyről, a hol a megmentendő gyermekeket már most elhelyezhessük. A törvény értelmében ugyanis a kiskorúakat csak végső szükség esetén szabad fogházba küldeni.

Frint Lajos elmondotta, hogy Hamburg mellett a Raueshaus nevű faluban kétezer züllött, de javításra alkalmas gyermek él. Ebben a faluban kizárólag rossz utra tért kiskorúakat nevelnek, akiket azután megjavulásuk után beeresztenek a tisztességes emberek társadalmába.

— Ilyenféle megoldást gondolnék én — folytatta Frint esperes. — valahol a város határában ilyen külön telepet kellene létesíteni.

— Ugy látom — szól most az elnöklő főispán — hogy nagyon elkalandozunk a tárgytól. Amit itt hallunk, az már részletkérdés. Most egyelőre azt döntsük el, hogy küldjünk-e ki szűkebb bizottságot a menhelyépítés előkészítésére? Megjegyzem, hogy a kormánynak is nagy érdeke a menhely létesítése és helyesnek tartom, ha az illetékes minisztériumoktól segélyt kérünk.

Ezután a választmány az előkészítő bizottságba Szokolcay Lajos elnökle mellett a következőket küldte ki: Köller János, Deutsch Andor, Leitner Ernő és Sarlot Domokos.

Fábrián Lajos szól ezután:

— Rendkívül szépnek tartom a menhely építésének eszméjét, de sok időt vesz igénybe a megvalósítása. Amíg az fölépül, ideiglenes menhelyről kell gondoskodnunk. Béreljünk ki a külvárosban egy külön házat e célra.

Keller Lajos titkár kijelentette, hogy erre már gondolt az elnökség. A menhely első évi költségei együtt vannak, mert Arad város három évre 4500 koronát ad, ezenkívül pedig Fábrián Lajos kezdeményezésére eddig 4500 koronát adományoztak, jótékony emberek. Az aradi izr. patronázs egyesület vezetősége is kijelentette, hogy támogatja a menhelyt. Felhatalmazást kér az elnökség számára, hogy a külvárosban kibérelhessenek egy külön épületet.

Szokolcay Lajos felszólalása után Urbán báró bejelentette, hogy Andrányi Károly báró 1000 koronát, Hunyady Károly gróf pedig 1500 koronát helyezett kilátásba e nemes célra. Fölkéri a választmány minden tagját, hogy a maga hatáskörében igyekezzék gyűjteni a patronázs egyesület javára. Fölkéri a jelenlévő Dálnoki Nagy Lajos alispánt, hogy Aradmegye adományozását segítse elő, amit az alispán meg is ígért.

A számvizsgáló-bizottságot a következőképpen alakították meg: Embey Iván, Kilyényi János, Szánthó János számtanácsos.

Kovács Vince kulturtanácsos szóváltette, hogy az aradi tantestület vezetői közül senkit se választottak be a választmányba. Szokolcay Lajos kijelentette, hogy az alapvető gyors munkában keresendő ez a hiba, amelyért elnézést kér. A választmány különben is csak ideiglenesen alakult meg. A titkár szerint az új alapszabályok szerint minden aradi iskola igazgatója bent lesz a választmányban.

Kovács Vince ezután kijelentette, hogy a közönség nincs tisztában a patronázs céljával s azért nem nyilvánul meg kellő érdeklődés az egyesület működése iránt. Nyomatványokban kellene terjeszteni a patronázs rendeltetésének magyarázatát. Urbán báró fölvetette az eszmét, hogy az aradi lapokhoz forduljon ez ügyben a választmány.

Bolgár Lajos kijelentette erre, hogy amikor a patronázsmozgalom Aradon megindult, Köller János kérelmére három cikket adtak közre az aradi lapok. A közönség azonban nem olvassa az ilyen tulkomoly cikkeket. A patronázs fontosságát majd csak az élet, a gyakorlat fogja megismertetni a publikummal.

A választmány ezután a közgyűlés napját március 8-ra d. e. 11 órára tűzte ki.

Az ülésen jelen voltak a következő választmányi tagok: Dálnoki Nagy Lajos, Fábrián Lajos, Szokolcay Lajos, Karolny Mihály, Köller János, Ciorogariu Romulusz, Luca Laureán, Borsos Bela dr., Embey Iván, Műlek Lajos, Kovács József, Lukács Jenő dr., Deutsch Andor, Leopold Zsig-

mond, Tolnai János dr., Fényes Dezső, Varjassy Árpád, Tisch Mór dr., Parecz Béla dr., Greén Nándor, Somogyi Gyula dr., Leitner Ernő, Sarlot Domokos, Prohászka László dr., Bolgár Lajos, Raion Sebő, Kovács Vince, Kohrer Károly, Nachtnél Gyula, Lőcs Rezső dr., Glück Károly, Desseffy Kálmán, Bór Imre.

Wied herceg Bécsben.

(Elindult a fejedelemért az albán küldöttség.)

Távirati tudósítás.

Bécs, február 13.

Wied Vilmos herceg ma reggel hét órakor félórai késéssel, a nyugoti pályaudvaron Bécsbe érkezett. A pályaudvaron a herceg fogadására megjelentek Mietzl ezredes, akit a herceg mellé bécsi tartózkodása idejére kísézőnek kirendeltek, valamint a herceg titkára, aki a hercegnek Bécsbe elébe utazott és Heaton Armstrong angol kapitány. Ezenfelül kivonult a bécsi angol kolónia is, csaknem teljes számmal. Pikmeti dr. albán írónak a vezetése alatt megjelent a pályaudvaron tizenhét albán gyermek, kiket bécsi intézetekben nevelnek és felsorakoztak a peronon. A gyermekek valamennyien szorgalmasan tanultak és már egészen jól értik a német nyelvet.

Hét órakor berobogott az udvari vonat. Először a herceg komornyikja, azután Buchberger alkonzul, a jövődéli fejedelem katonai kabinetjének a főnöke és végül maga a herceg szállt ki a vonathól. A peronon álló albánok jelkesen kiáltották:

— Eljen az albán király!

A herceg mosolyogva köszönte meg az orvációt és legelőször is Mietzl ezredesét és Armstrong kapitányt szólította meg. Mietzl ezredes ezután bemutatatta a hercegnek Pikmetit. A herceg kezét fogott az írival és így szólt:

— Névről én már nagyon jól ismerem önt. Több könyvét olvastam már és sokat tanultam belőlük.

Még mielőtt a herceg Pikmetit megszólította, az albán gyermekek, kik szemmel látható türelmetlenséggel állottak egymás mellett, újra tele torokkal kiabálni kezdtek:

— Eljen az albán király!

A herceg barátságos pillantást vetett a gyermekekre, és mikor Pikmeti róluk beszélt, a herceg megelégedetten bólintott a fejével, de nem szólította meg a fiukat, hanem besietett az udvari váróterembe és a következő percben Mietzl ezredessel helyet foglalt a várakozó udvari fogatban. Az Imperial szállodába hajtatott, ahol bécsi tartózkodása alatt, mint ő felesége vendége fog lakni. Wied herceg ma délelőtt tíz órakor a Bécsben időző főhercegek lakásán letette névjegyét.

Ferenc József király Wied hercegnek a Lipót-rend nagykeresztjét adományozta. Ma Berchtold külügyminiszter Wied tiszteletére délelőtt tíz órakor dejeuner adott.

Rómából jelentik: Ma délelőtt tíz órakor Hsszad basa vezetése mellett az albán küldöttség Durazzóból Barin keresztül ide érkezett. A küldöttség fogadtatására az állomáson számosan jelentek meg. A herceg Berlinben fogadja a küldötteket.

Tisza István az obstrukció letöréséről. Budapestről jelentik: Az Igazmondó című lap ma Tisza István gróf tollából cikket közöl, mely az obstrukció történetét ismerteti. A cikk bevezető része az 1912. június negyedik eseményekkel, a véderőjavaslat megszavazásával és a koalíció szigorított házszabályának alkalmazásával foglalkozik.

— Ezt az eseményt megelőzőleg — írja Tisza — még néhány hónappal azelőtt, 1911. őszén, mikor a véderőjavaslat tárgyalása megkezdődött, a képviselőház munkapárti oldalán gyakran megjelent Andrásy, hogy a többség sorait fellépésével befolyásolni próbálja. Ekkor

hangoztatta a többség tagjai között, hogy az ellenzék nem fog a rendőri karhatalom előtt meghátrálni, hanem ennek alkalmazása után revolverrel fog a képviselőházba járni. *En ekkor megmondtam, hogy ez szakácsnéhoz illő kijelentés, amely az ellenzék hazafias magatartását nem fogja megváltoztatni.*

Ezután részletesen ismerteti a cikk az obstrukció végleges letörését, azokat az okokat, melyek a parlamenti őrség szervezését szükségessé tették és azzal végzi, hogy az ellenzék semmiféle mesterkedése nem képes a normális fejlődés útját megakadályozni.

TÖRVÉNYKEZÉS

§ Aradi ügyvéd érdekes előadása Budapesten. Budapestről jelentik: A nemzeti büntetőjogi egyesület magyar csoportja ma este Rickl Gyula államtitkár elnökletével és díszes jogászközönség jelenlétében folytatta az új büntetőtörvénykönyv tervezetéről megkezdett vitát. Ma Reisinger Ferenc dr. aradi ügyvéd A kísérlet és jóvátétel című előadásában a kísérlet területi körének meghatározásával, az alkalmatlan kísérlet kérdésével és azokkal az esetekkel foglalkozott, amikor a bíróság a büntetést teljesen elengedheti. Az előadást nagy tetszéssel fogadták és utána Angyal Pál dr. egyetemi tanár és Bernolák Nándor táblabíró hosszasan foglalkoztak a Reisinger által felvetett kérdésekkel.

§ A Forgalmi Bank részvényeseinek polgári pöre. Megirtuk, hogy az Aradi Forgalmi Bank részvénytársaságnak az Országos Vasutas Takarékpénztárral történt fuzionálása alkalmával ötvenhárom németperei részvényes Kele Gyula dr. ügyvéd útján pörrel támadta meg az egyesületet kimondó közgyűlési határozatot és egyben ötvenháromezer korona erejéig polgári pört indítottak az intézet igazgatói, Piek Ernő, Remenyik László és a Vasutas takarékpénztár ellen. A polgári pörben a napokban volt az első jegyzőkönyvi tárgyalás, melyen Piek Ernőt Steinitzer Pál dr., Remenyik Lászlót Nagy Sándor, a Vasutas takarékpénztárat Czizmazia Endre dr. budapesti ügyvéd helyett Sugár Jenő dr., felpereseket pedig Kele Gyula dr. képviselte. A felek, tekintve az ügy bonyodaltságát, a jegyzőkönyvi tárgyalás mellőzésével rendes pöriratváltásban állapodtak meg.

§ A váltóhamisító kereskedő fogságban. A váltóhamisítás miatt letartóztatott Haber Gyula kereskedőt az aradi rendőrségről ma a királyi ügyészség fogházába kísérték át. Haber védelmét Nagy Sándor dr. ügyvéd vállalta el.

§ Kártérítés a Prodanovits hagyatékából. Ismeretes, hogy néhai Prodanovits György aradi vagyonos szerb láztulajdonos vagyónak jelentős részét az aradi szerb ifjak egyesületének adományozta. Prodanovits huszonegy évig lakott leányánál Lázár Sebőné, született Prodanovits Ottiliánál és ezért semmit sem fizetett, hanem azzal biztatta leányát, hogyha meghal, ugyis az övé lesz minden vagyona. Miután Lázárné atyja csak egy kis ház haszonélvezetét hagyta, ezzel leánya be nem érte, hanem a hagyaték ellen pört indított. Lázárné időközben meghalt és most Lázár Sebő négyezer korona erejéig pörölte apósa hagyatékát azon a címen, hogy az huszonegy évig kosztolt nála és ezért őt e követelés megilleti. Az aradi törvényszék polgári tanácsa ma tárgyalta az ügyet és kihallgatta Prodanovits Dömét, Borlodán Györgyöt, Borlodán Jánost és Borlodán nővéreket, kik bizonyították, hogy az öreg Prodanovits huszonegy évig Lázáréknál élt. A törvényszék vég-

zésében a hagyatékot 3290 korona kártérítésre ítélte.

§ Visszaélés egy aradi gyár nevével. Luka Laureán dr. görög keleti lelkész feljelentést tett az aradi rendőrségen, hogy egy ismeretlen fiatalember, aki magát az aradi Hungária textilgyár ügynökének mondotta, feleségének lakásán huszonhárom méter hosszú vásznat adott el huszonhat koronáért. Mig felesége a másik szobába ment, hogy a pénzt kihozza, az ismeretlen a vásznat értéktelenebb minőségűvel cserélte ki. A rendőrség megindította a nyomozást és csakhamar felfedezte a tettest Krebsz József személyében. Luka dr. időközben visszakapta azt a vég vásznat, melyet felesége megvett és közvetlen a feljelentés megtétele után azt vissza is vonta. Krebsz ellen azonban hivatalból üldözendő családvétsége miatt az aradi járásbíró az eljárást megindította.

§ Elutasított kereset. Az aradi Benoid-gyár részvénytársaság 1910. októberében úgy állapodott meg Barca Sándor dr.-ral, a vésztői kaszinó elnökével, hogy a Benoid világitáshoz szükséges berendezéseket ezerkétszáz koronáért elvégzi. A munka befejezése után Barca dr. kifizette a kikötött összeget, de ekkor a gyár a végzett szerelési munkaért megkülönböztetett százhuszonhárom koronát kért. Miután ezt a megrendelő vonakodott kifizetni, a Benoid részvénytársaság az aradi járásbírósnál pört indított, melyet az időközben esődbe került gyár tömeggondnoka, Szalay Károly folytatott. A járásbíró az aradi törvényszék felebbviteli tanácsa a mai tárgyaláson helybenhagyta.

Az esperes marhái.

— Elutasított újrafelvételi kérelem. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 13.

Dirlea Pal borosjenői tanító, mint a borosjenői közbirtokosság elnöke a múlt évben feljelentést tett a borosjenői főszolgabíróságnál Georgia János görög keleti esperes, Ardelean János, Kera Márián és Kera Kresun ellen azért, mert Georgia és Ardelean Karák marháit küldték ki a közlegelőre. Georgianak és Ardeleának ugyanis 4—4 urbéri földjük volt fizetés fejében s ez után a szesszió föld után joguk lett volna a közlegelőre fejenként 17 darab marhát kicsapni. Az esperesnek és a lelkésznek azonban nem volt tizenhét marhájuk s úgy egyeztek meg Kerákkal, hogy Kera Márián és Kresun kitarja az 6 marháikat télen, ennek ellenében pedig nyáron a saját marháikat is kiküldik a közlegelőre.

A közbirtokosság alapszabályai szerint azonban mindenkinek csak a saját marháját volt joga a közlegelőre kiküldeni s így Georgianak se küldhették volna Kerák marháit ki. Hogy ezen segítsenek, szinleges adás-vételi szerződést kötöttek, amelyben Kerák marháikat Georgianak, illetve Ardeleának eladták. A dolog azonban nem maradt titokban s Dirlea, mint a közbirtokosság elnöke feljelentette mind a négyüket a főszolgabírónál, aki mezőrendőri kihágásért 50—50 korona pénzbüntetésre el is ítélte őket. A közbirtokosságnak azonban ez még nem volt elég s család miatt is feljelentést tett az aradi ügyészségnél az ügy szereplői ellen. Georgianak védője, Jancu Kornél dr. ekkor azt vitatta, hogy az ügy már res iudicata, mert abban már a főszolgabíróság ítélkezett. A törvényszék vádtanácsa ennek az érvelésnek helyt is adott, azonban az ügyészség a nagyváradi kir. táblához újrafelvétel iránti kérelmet intézett. A nagyváradi királyi tábla a napokban döntött az ügyben s az aradi törvényszékhez ma leérkezett végzése szerint az újrafelvételi kérelmet visszautasította.

Amerikában halálra ítélt aradi ifju.

(Az apa távirata a newyorki konzulhoz.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 13.

Keserves sirással, kezeit tördelve, szánalmat keltve maga iránt állított be ma délelőtt a rendőrségre Nagy Mihály aradi gazdálkodó.

— Az én egyetlen fiam megmentésében segédkezzenek az urak, — zokogta Nagy Mihály. — Halálra ítélték, kivégzik, pedig meg vagyok győződve arról, hogy a jó fiu soha sem követett el olyan bűnt, a miért a halál jár ki.

A szerencsétlen apa kétségbeesése mélyen megrendítő hatást keltett, azonban segíteni senki sem tudott az ő szörnyű helyzetén.

Arra a kérdésre, hogy mi történt a fiával, hol ítélték halálra és miért, egy tegnapi fővárosi újságot mutatott fel Nagy Mihály, amelyben Newyorki kelettel a következő esemény volt megírva:

„A büntető törvényszék három napos tárgyalás után halálra ítélte Nagy Mihály lakatos segédét, aki a magyarországi Aradról vándorolt be másfél esztendeje Newyorkba. Nagyot azzal a szörnyű bűnnel vádolta az ügyész, hogy meggyilkolta a vele vadházasságban élő házastársát, akire ráunt. A gyilkosságot rendkívüli ravaszsággal követte el, úgy, hogy a rendőrség eleinte Nagynak egy barátját gyanúsította a véres tett végrehajtásával. Az ártatlan embert börtönbe vették, de ő folyton ártatlanságát hangoztatta. A vizsgálat során sikerült is kétségbevonhatatlan bizonyítékokat szolgáltatnia teljes ártatlansága mellett és ekkor a gyanu Nagyra irányult, akit letartóztattak és a súlyos bizonyítékok terhe alatt az esküdtzék gyilkosságban bűnösnek mondotta ki. A vádlott tagadott és az amerikai lapok állítása szerint a törvényszék ítéletét meg is fogják semmisíteni, annál is inkább mert Nagy, aki nem tud angolul folyton azt hangoztatta, hogy a vádat nem érti és az elnök nem tartotta szükségesnek, hogy tolmácsot alkalmazzon.“

Ez az újsághír vitte a mélységes szomorúságot az aradi Nagy Mihály család házába és az apa azért jelent meg, hogy a városi hatóság közbelépését kérje és ártatlannak tartott gyermeke megmentésében segítse. Nagy, aki azelőtt a csanádmegyei Nagylakon lakott, három esztendeje aradi lakos. Állítása szerint fia akkor vándorolt ki Amerikába, amikor ő Aradra költözött és mindig a legjobb híreket kapta tőle, jól keresett és jól ment sorsa.

A városi hatóság természetesen semmit sem tehetett a kétségbeesett apa érdekében. Nagy a newyorki osztrák-magyar konzulnak küldött francia nyelvű sürgönyben kérte, hogy fia sorsáról értesítsék, minthogy az amerikai hatóságoktól hivatalosra halálos ítéletről értesítést nem kapott. Akar, kérte a konzult, hogy vesse közbe magát a felsőbb törvényszéknél, ha lehet állítson mellé ügyvédet és ha eredményt lehet remélni attól, hogy ő kimenjen Newyorkba, akkor ezt is tudassa vele.

VÁROS ÉS MEGYE.

Arad város tisztviselői kérik megválasztásukat. Arad város törvényhatósági bizottsága február 26-ára tűzte ki a tisztviselő közgyűlést. Vargass Lajos polgármester a választás útján betöltendő állásra kiírta a pályázatot. Ugy tizedkedett, hogy a város szolgálatában álló tisztviselők a polgármesteri hivatalban kitett íven

jegyezzék fel, melyik állásra pályáznak, míg az idegenek kérvényeiket nála február huszadikáig adják be. A város tisztviselői a mai napon mind aláírták az ívet és valamennyien újból arra az állásra pályáznak, amelyet most töltenek be. Idegen pályázók eddig még nem jelentkeztek.

Öntudatlanul lopott.

(Egy aradi asszony különös bűnügye.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 13.

Számos feljelentés érkezett az utóbbi időben, különösen a múlt év szeptemberében s az országos vásárok az aradi rendőrséghez, a melyben kereskedők, vásári árusok, gyolcsosok panaszkodtak, hogy egy 25—30 év körüli cseléd kinézésű nő kisebb nagyobb értékű árut ellopt tőlük. Az üzletekben rendszerint valamelyik előkelő aradi ur szobalányának mendotta magát s mialatt az áruban válogatott, követte el a tettet.

November havában ismét érkezett egy aradi kereskedőtől egy ilyen feljelentés a rendőrséghez s a tolvaj személyleírását az előző feljelentésekkel teljesen egyezően adta meg. Körülbelül karácsony táján végül egy aradi vasutas tett feljelentést, hogy a Mosóczy telepen levő lakásáról ellopták bundáját. A káros elmondta, hogy a tolvaj, amint azt a házbeliiek mondták, egy cseléd kinézésű leány lehetett.

Hosszu időn keresztül hiába kutatott a rendőrség a megrögzött tolvaj után, míg végre egyik detektív most nyomra akadt: egyik aradi zsidóbaránál megtalálta a vasutastól ellopt bundát. A zsidóbarán mindjárt pontos utbaigazítással szolgált, amennyiben elmondta, hogy a bundát egyszerűen öltöztött, áldott állapotban lévő nőtől vette meg.

A rendőrség e nyomon elindulva, mindjárt kérdést intézett a károshoz, hogy nincs-e ismerősei közt, vagy környezetében egy áldott állapotban lévő asszony.

— A szomszédomnak és jóbarátomnak — mondotta a károsult — aki jómódu vasutas, a felesége most áldott állapotban van, de ne is fáradjanak az urak, mert ki van zárva, hogy ő követte volna el a lopást!

A nyomozó detektívek mindemellett kérdőre vonták az asszonyt, aki felháborodva utasította vissza a gyanúsítást. A nyomozást azért még mindig nem ejtették el, hanem kérdősködtek az asszony és multja iránt s ekkor meglepő adatoknak jutottak birtokába. Kiderült ugyanis — amint háziorvosa is igazolta — hogy az asszony igen gyakran, de különösen a terhesség idején hisztériás elmezavarban szokott szenvedni s ilyen állapotban természetesen olyan dolgokat szokott elkövetni, amiről később nem tud. Ilyen

önkivületi állapotban követte el a lopásokat is.

A zsidóbaránal való szembesítésekor ugyanis kétségtelenül kiderült, hogy ő a soká keresett tolvaj, mert a zsidóbarán ráismert benne arra a nőre, aki neki a vasutas bundáját eladta.

Egyelőre csak őrizetbe helyezte a rendőrség az asszonyt, de nincs kizárva, hogy ha az orvosok megvizsgálják s kétségen felül konstatálják rajta betegségét, hogy megszűntek ellene az eljárás. Az asszony még most is háttározottan és az őszinteség meggyőző erejével hangoztatja, hogy sejtelve sem volt arról: mit követ el, teljesen öntudatlanul járt el hazulról az üzletekbe, vásárra.

Eltűnt grófi nevelő.

(Szökés a vingai kastélyból. — Keresik az exaltált francia kisasszonyt.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 13.

Az aradi rendőrséget ma este hét óra felé telefonon arról értesítette a vingai főszolgabíró, hogy Pásztory Kornélia nevelő, aki Gyürky László gróf vingai nagybirtokosnál volt alkalmazásban, tegnap délután elutazott Vingáról és Arad felé vette útját. A jelentés arról is hirt adott, hogy a nevelő nagyon exaltált természetű és nincs kizárva, hogy azért utazott Aradra, hogy itt öngyilkosságot kövessen el. A telefonértesítés vétele után az aradi rendőrség rögtön utasítást adott Szabó és Noé detektíveknek, hogy kutassanak az eltűnt nevelő után, egyben a pályaudvari kirendeltséget és az utcákon posztoló rendőröket és figyelmeztették, hogyha az adott személyleírás alapján felismernék Pásztory Kornéliát, hozzák a rendőrségre.

Az Aradi Közlöny telefonon beszélt a vingai kastélyában időző Gyürky László gróffal, aki a nevelő eltűnéséről a következő érdekes részleteket mondotta el:

— Egy héttel ezelőtt, egy budapesti nevelő-elhelyezőtintézet közvetítése révén került hozzánk Pásztory Kornélia, akit kis leánykám mellé fogadtam fel, mint francia nevelőt. Bár tulajdonképpen magyar leány, az anyja Rákospalotán lakik, ő maga azonban franciaországban nevelkedett és a perfekt francia nő tudásával rendelkezik. Mielőtt Vingára jött, elküldte nekünk fényképét, amely szép fiatal hölgyet ábrázol. Ez a fénykép körülbelül tizennyolc évvel ezelőtt készülhetett, mert a nevelő jóval idősebbnek látszott a képen lévő nőnél. Pásztory Kornélia mindjárt a megérkezése utáni napon roppant feltűnően viselkedett: különös előszeregettel kötött ismeretséget a kastélyban található összes férfiakkal és nagyon barátságosan viselkedett velük szemben. A zongoratanitót már annyira áldozta kitüntető barátságával, hogy alig lehetett ezt szó nélkül tűrni. Tegnapelőtt azután kínos helyzetbe hozott feltűnő viselkedésével. Este hétkor nálunk voltak ebéden Frank Liborius hadsereg felügyelő, aki az Arad—Temesvár közti gyakorlatokat nézte végig, Meixner Ottó hadtestparancsnok és több magasrangú tiszt. Az asztalnál a nevelő úgy kacérkodott a törzstisztekkel, hogy végül is a feleségem kénytelen volt rászólni: hagyja abba feltűnő viselkedését. Ez az incidens nagyon elérékenyítette az arany is furcsa természetű leányt, tegnap délelőtt láthatóan levert volt, déiben pedig engedelmet kért, hogy a postára mehessen, mert, — mint mondotta — táviratot akar feladni édesanyjának. Az engedélyt megkapta és ezután el is távozott. Délután a kocsisomtól tudtam meg, hogy Pásztory Kornélia felszállt a fél háromkor Aradra induló vonatra és elutazott. Azt gondoltam, talán ismerősei látogatására utazott, de amikor huszonnégy óra elteltével még mindig nem adott életjelet magáról, értesítettem a főszolgabíró-ságot és megkértem, tudakozódjak Rákospalotán, a nevelő édesanyjánál, nem-e érkezett meg oda. A főszolgabíró Rákospalotáról azt a választ kapta, hogy Pásztory Kornélia nem tartózkodik édesanyjánál és ezután telefonálta meg az esetet az aradi rendőrségnek, minthogy nincs kizárva, hogy a túlérekeny nő talán Aradon öngyilkosságot követett el.

A nevelő felkutatására megindított nyomozás az éji órákban még nem járt eredménnyel.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szintházi műsor:

Szombat: Tökéletes asszony, operette. (A. bérl.)
Vasárnap: Délután: Varázskeringő, operette. Este: **Tökéletes asszony**, operette. (B. bérl.)
Hétfő: Tökéletes asszony, operette. (C. bérl.)
Kedd: Luxemburg grófja, operette. (A. bérl.)
Szerda: Buksi, operette. (B. bérl.)
Csütörtök: Pygmalion, vigjáték. Bemutató előadás. (C. bérl.)
Péntek: Pygmalion, vigjáték. (A. bérl.)
Szombat: Pygmalion, vigjáték. (B. bérl.)
Vasárnap: Délután: Hajduk hadnagya, operette. Este: **Csikós, népszimű**. (C. bérl.)

* **A színház jelentései. Vasárnapi előadások.** Az operette-reprizek sorozatában Strausz operettejének, a Varázskeringőnek felújítása nagy és jelentős sikert ért el. Erre a sikerre való tekintettel a színház igazgatósága a Varázskeringőt vasárnap délutánra tűzte ki. — Vasárnap este negyedszer megy a Tökéletes asszony, Lehár operettje, amely úgy a premieren, mint a második előadáson zsufolt nézőtér előtt került színre.

Luxemburg grófja. Az elmúlt évek sok sikere fűződik Luxemburg grófjához, amelynek úgy a zenéje, mint érdekes meséjű librettója, sohasem tévesztettek hatást. Az idei szozonban kedden kerül színre Luxemburg grófja s ez alkalommal oly lényegesen új szereposztással, Angélat Pataky Vilma játssa, Juliettet Diósy Nusi, a címszerepet Barics.

Pygmalion. A jövő hét közepén mutatja be az aradi színház Shaw Bernat legújabb darabját: a Pygmalion című öt felvonásos komédiát. A nagy, igazán nagy siker minden kellékével rendelkezik ez a darab. A Shaw-darab vezetés szerepeit Szendrey és Komjáthy Mici játsszák.

A bérlők figyelmébe. A színházi pénztár ezúton is felkéri azokat a bérlőket, akik a február 1-én esedékossé vált bérlési összeget eddig még nem fizették ki, hogy azt a színház pénztáránál kiegyenlíteni sziveskedjenek.

* **Az elátkozott menyasszony.** (Az Uránia ujdonsága.) Az amerikai detektívlágerek legjavából hozott ismét egyet a színház. Egy félvilági nő ravasz fondorkodással ki akar fosztani egy családot, szövetezik a titkárral és a legképtelenebb utakon igyekeznek célját elérni. Felrobbantja a családot vivő vonatot, megsejteti a házaspárt, váltságdíjakat csikar ki, végül pedig felgyújtja a kastélyt. Mindezek a dolgok gyors egymásutánban vonulnak fel a képen, mely pererről perere növeli az érdeklődést, megfeszíti az ideget s végül szint örömmel látjuk az áldozatok szerencsés megmenekülését. A filmet híres Ecclair-gyár óriási technikai készültséggel állította ki. A műsoron még egy igen kedves kép, „A bogarak karácsonya” szerepel, mely ötletes bájoságával tűnik fel.

* **Nagy detektív-sláger az Apollóban.** (Utazás a föld körül.) A premier óriási sikere ma, a második napon még fokozódott, ami érthető, mert a tegnapi közönség nagy elragadtatással nyilatkozhatott az Apolló-színház nagyszabású detektívlágeréről. Milyen törpe alkotás emellett a grandiózus kép mellett Zigmár, Gar el Hama, vagy Fantomas, amelyek annak idején szintén nagy érdeklődést tudtak kiváltani a mozibajáró publikumból. Ennek a detektívdramának a meséje nemcsak az egyszerű embereket, hanem az intelligens közönséget is izgatni tudja érdekességével. Az első jelenettől kezdve mindvégig fogvatartja a nézőt a rendkívül idegizgató, minden pillanatban meglepetést hozó cselekmény, amelynek feldolgozása páralanul álló, bravuros munka. Ot világrészben készültek a felvételek s előttünk látjuk a művelt Nyugatot modern fejlettségével, ugyanígy a Keletet buja színpompájával. Egy-egy hatalmasabb jelenetnél felhangzik a közönség pompás tetszése s tapsvihár tör ki a nézőtérre. Az óriási sikerű detektívláger még csak holnap, szombaton kerül vetítésre az Apollóban.

* **A beszélő-mozi az Apollóban.** Edison korszakalkoló művét: a beszélő-mozit, vasárnap, hétfőn és kedden, új műsor keretében mutatja be az Apolló-színház, rendes helyárral mellett.

* **Egész könyvtárakat és egyes könyveket, régi iratokat, híres írók és államférfiak levelezését és kéziratait, eredeti festményeket, egész bélyeggyűjteményeket jó áron, készpénzért vásárolok.** Ugyiszintén veszek régi levelezéseket 1835—1875-iki évekből, főképen pedig magyar bélyegeket 1871—72-ből, osztrákokat 1850—1858-iki időkben. Az irodalom és tudományosság minden ága üzletben gazdag választékban található, könyvtárak berendezését jutányosan szállítom, sőt elfogyott kiadású művek is kaphatók üzletben. Kívánatra árjegyzéket küldök. Ajánlatokra azonnal válaszolok, rendeléseket fordulólágra intézem el. Kerpel Izsó könyvkereskedése és antikváriuma Aradon. 411

Katonaszökevény
rablógyilkos.

(Nem ölte meg Schmidt Mici.)

Távirati tudósítás.

Prága, február 13.

A prágai rendőrség tegnap elfogott egy gyanús embert, aki kihallgatása első órájában szenzációs bűnök sorát vállalta magára. A kihallgató rendőrtisztet is meglepte, mikor a fogoly, névszerint Sochor Lipót megvallotta, hogy ő a bécsi kokott, Schmidt Mici Európa-szerte nyomozott gyilkosa.

Ma délelőtt ismét kihallgatták Sochor Weimberger dr. bécsi rendőrtanácsos jelenlétében, aki annak idején Schmidt Mici elmenekült gyilkosát nyomozta.

A gyilkos, aki az első kihallgatásánál meglehetősen bőbeszédű volt és részletes vallomást tett, úgy látszik, jobbnak látta megváltoztatni taktikáját és ma minden felvilágosítást megtagadott. Csak olykor olykor felelt a hozzáintézt kérdésekre. A hatóság kételkedéssel fogadta Sochor vallomásának adatait, különösen a személyazonosságára vonatkozó adatokat és a nála talált okiratokat. Ezekről azt hiszik, hogy a letartóztatott ember hamisította, vagy lopta őket. Az a gyanu, hogy a gyilkos, aki Sochor Lipótnak mondja magát, katonaszökevény.

A mit Muhr Anna bécsi pincérnő meggyilkolásáról vallott, azt elhiszik neki, mert egyéb bizonyítékok alapján megállapították, hogy csakugyan ő a gyilkos. Az azonban korántsem teljesen bizonyítva, hogy ő volna Schmidt Mici gyilkosa. Vallomásának több jelentős részéről megállapították már, hogy nem igaz. Azért a rendőrség azt hiszi, hogy valóban Sochor volt a gyilkos és reméli, hogy a mai kihallgatás teljesen tisztázza fogja a bécsi gyilkosság ügyét.

A letartóztatott embernél talált iratokból kitűnik, hogy Sochor nagyon sokat járt Németországban és mindig más nevet használt. Most azzal is gyanúsítják, hogy a múlt év őszén ő ölt meg Kölnből nem messze egy prostituált nőt. Tegnapi cellájában rendkívül izgatott volt, folyton hadonászott és betegséget színel.

A bécsi rendőrség kinyomozta azt a hordárt, akinek Sochor állítólag átadta Schmidt Mici ékszerét, hogy tegye zálogba, de a hordár azt mondja, hogy soha sem látta Sochor.

A kettős rablógyilkossággal vádolt állítólagos Sochor Lipótról estére kiderült, hogy Lodinszky Józsefnek hívják, guttenbergi születésű szobafestő. Lodinszkyt a múlt év december huszonhetedikén a katonai bíróság börtönre ítélte kisebb vétségért, de a rab megszökött fogságából. Mindazideig nem tudták megállapítani hogy mely gyilkosságokat követte el. Ma Weinberger bécsi rendőrfelügyelő kihallgatta Lodinszkyt és ennek során kiderült, hogy Schmidt Mici meggyilkolásában semmi része sem lehetett és erről tett beismerése hazugság. A prágai rendőrség Lodinszkyt átadta a katonai hatóságnak.

Lelkész és tanítónők vizsgálja
(Temesmegyei ügy az aradi járásbíró-ság előtt.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 13.

Érdekes és pikáns becsületsértési pör foglalkoztatta ma délelőtt az aradi kir. járásbíró-ságot. A terhelt Szombati István volt, a temesmegyei Mosnicza telepés község református lelkésze, a sértettek pedig Jürke Károlyné mosniczai óvónő és Pataky Mariska tanítónő.

Még a múlt évben Szombati az aradi jószágigazgatóságnak, mint a telepés község felettes hatóságának egy jelentést küldött, amelyben azt állította, hogy az óvónő és tanítónő „viselkedése nem állja ki azt a kritikát, amelyet egy ilyen állású nő viselkedése megkíván”. Megírta, hogy egy olyan asszonnyal barátkoznak, aki ellen férjének meggyilkolása miatt folyt eljárás, hogy mulatoznak, korást mába járnak. A jószágigazgatóság a lelkész jelentését a tanítónő, illetve óvónő felettes hatóságához tette át, amely megindította ellenük a fegyelmi eljárást. A fegyelmi még be sem fejeződött, mikor a két becsületében megsértett nő rágalmazás és becsületsértés miatt az aradi járásbírósnál — mint amelynek területén a sértés történt — feljelentést tettek Szombati ellen.

Két hónappal ezelőtt már tárgyalta az ügyet az aradi járásbíró-ság, akkor azonban elhalasztották a további tárgyalást addig, míg a fegyelmi hatóság nem ítélik. A fegyelmi hatóság időközben szintén tanácskozott a dolgról s elhatározta, hogy döntésével bevérdja az aradi járásbíró-ság ítéletét. Így ma újabb tárgyalás volt az ügyben Zih járásbíró előtt, hol Szombati Gabos Jenő dr. aradi ügyvéd, Jürkenét és Pataky Mariskát pedig Láng Béla dr. temesvári ügyvéd képviselte.

A tárgyaláson Gabos dr. ügyfele nevében egy esomó adatot ismertetve a valódiság bizonyításának elrendelését kérte. A kérelemhez a feljelentők ügyvédje is hozzájárult s így a bíróság elrendelte a valódiság bizonyítását a felsorolt adatokra, kivéve azokat, amelyek a női becsületbe vágnak. A legközelebbi tárgyalásra a telepés községből mintegy harminc tanut idéznek be.

TANÜGY.

(—) **Szabadliceum.** A szabadliceum második előadás sorozata, melyet Bíró Sándor és Kara Győző tanárok tartanak nem a kulturpalota kiselőadó termében lesz, hanem a Kereskedelmi iskola dísztermében. Bíró Sándor a legaktuálisabb irodalmi témáról: a modern francia irodalomról tart minden kedden délután 5 órakor előadást, Kara Győző előadásait minden pénteken délután 5 órakor tartja meg. Az első előadás kedden 17-én lesz. A régi szabadliceumi jegyek érvényesek, a hat előadásra érvényes jegy a kulturpalota portájánál egy koronáért kapható.

(—) **A brádi állami polgári fiúiskola felavató ünnepélye** február 15-én lesz ezzel a sorrendel: délelőtt 10 órakor istentisztelet a róm. kath. és református templomban. Délután 5 órakor az intézet dísztermében felavató ünnepély az alább következő műsorrall. Az ünnepély után fél 8 órakor társas vacsora az intézet dísztermében. A délutáni ünnepély műsorában énekel az iskola énekkara, szaval Benkő József tanuló, ünnepi beszédet tart Broda Béla igazgató, verset mond Hoffmann Jenő tanuló és melodramát adnak elő Szántó Ferenc polgári iskolai tanár és Szokoly Mariska polgári iskolai tanárnő.

(—) **Munkás előadás.** Az iskola-egyesület harmadik munkáselőadását február 15-én délelőtt 11 órakor tartják meg az „Apolló-színház”-ban. „Magyarország történetéről” 50 színes vetített képpel Záray Jenő tanár tart előadást.

Letartóztatott

csaló pénzügynök.

— Az ötvenhatéves szélhámos. —

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, február 13

Mióta a közvesztélyes munkakerülők ellen hozott törvény életbelépett és megkezdte működését a toloncházban székelő központi csavargóbiróság, a főkapitányságon egyes detektivesoportok legfőbb feladata lett a notorius munkakerülők, az uri esirkefogók üldözése. A közelmúlt hetekben egész esomó ilyen vasalt-nadrágu veszedelmes alak került lakat alá az új törvény alapján. Először nagy általánosságban indult meg a pusztítás. Bekerültek a nyilvántartott selyemfiúk, a kártya- és egyéb szerencsejátékok élőködői, majd a házasságközvetítőkre került a sor.

Ujév óta a tucatot jóval túlhaladja a lefűlt szélhámos házassági fiának száma. Több e láta csaló nem is igen élt a fővárosban. Ezzel szakmával hamar végeztek a detektívek és me sorra kerültek a Budapesten nagy számban szétdálduló csaló pénzügynökök.

Az ilyen pénzügynökök valamennyien egy recipé szerint dolgoznak. Hangzatos hirdetésekkel hurokra kerítik a megszorul embereket, akiktől előlegre és költségekre kisebb nagyobb összeget kicsálnak. Persze egy lépést sem tesznek a kölcsön megszerzése érdekében, hanem a költségeket kapott pénzt zsebrevágják. A becsapott áldozatok rendszerint nem is tesznek följelentést a szélhámosok ellen. Egy-egy embertől csak néhány koronát csalnak ki és ezért az áldozat nem tartja érdemesnek a szaladgálást. Az apró csalásokból a szélhámosok mégis fényes jövedelmet biztosítanak maguknak, mivel nagy forgalmat csinálnak.

Tekintettel arra, hogy a szélhámos zugpénzügynökök ellen csak a legritkább esetben tettek az áldozatok följelentést, a rendőrség a csavargótörvény életbeléptetéséig ugyszólván tehetetlen volt velük szemben. Most azonban megváltozott a helyzet. A csalók üldözése és ártalmatlanná tétele nem ütközik nehézségekbe. Így egészen bizonyos volt, hogy hamarosan jó néhány zugpénzügynököt sikerül majd a rendőrségnek lakat alá juttatni. Ezen dolgozik már hónapok óta lovag Bialoszky Géza detektivesoportvezető és segédje Klassohn Gyula. A detektívek munkája tegnap már eredményre vezetett, amennyiben sikerült a szélhámos zugpénzügynökök egyik legveszedelmesebbjét lefűlelniök.

A hurokra került parazita egy beteges külsejű, megtört ősz ember: Gallab Sándor.

Az ötvenhat éves szélhámosnak viharos multja van. Jó családból származott, régebben hivatalnok volt, azonban léha és könnyelmű életmódja a bünbe sodorta. Két évtizeddel ezelőtt kezdett zülleni. Már 1898-ban utólrte végzete, egész sereg csalás miatt fogházba került és a törvényszék el is ítélte harmadfélévű börtönre. Gallab büntetésének elszenvedése után folytatta ott, ahol letartóztatás előtt elhagyta. Már 1903-ban betöréses lopással gyanúsították. Fogságba is került ilyen címen, azonban a törvényszék nem találta elegendőnek a felforgó bizonyítékokat és ezért kénytelen volt felmenteni őt. A megrögzött embert a börtön nem javította meg, mert alig hogy visszanyerte szabadságát, újra összeütközésbe került a büntető törvénykönyvvel.

Ilyen viharos mult és ennyi tapasztalás után Gallab felcsapott zugpénzügynöknek. A Bálint utca 6. sz. házában egy szorény udvari lakásban rendezte be irodáját. Az üzlet a már ismertetett módszer szerint ugyszólván magától ment. Gallab főleg a külföldön operált. A prágai, müncheni, leipzig-i és egyéb nagyvárosok újságjaiban nap-nap után megjelentek a szélhámos hangzatos hirdetései, melyekben a legkedvesebb felételek mellett ígér pénzkölcsönszerzést. A jelentkező áldozatok legelőször is válaszbélyeztet küldtek neki, majd a legtöbbjük az információ beszerzésére és egyéb költségekre néhány korona előleget is postára adtak. Lovag Bialoszky és Klassohn detektívek mindöket megállapítva, tegnap megjelentek Gallab lakásán és a törvény nevében körülmézték ott.

A házkutatás meglepő eredménnyel járt. A detektívek egy ládára való levelet és más olyan írást találtak, a melyek az áldozatoktól

származnak. Ebből megállapítható, hogy Gallab a legrosszabb hónapban is megkereste ilyképen a maga 800 koronáját, de nagyon gyakran a 2000 koronát is megközelítette havi jövedelme.

Találtak még a detektívek Gallab lakásán néhány száz információslapot. Ezek egy berlini zugtudakozódó iroda nyomtatványai. A szélhámos beismerte, hogy ezzel a vállalattal összeköttetésben állott. A házkutatás végeztével Gallabot a főkapitányságra kísérték a detektívek. Innen a szélhámost ma délelőtt vitték át a csavargóbiróság fogházába.

A rejtélyesen ellopott ezresek

— Nyomra talált az aradi rendőrség? —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 13.

Opre Péter ellopott ezresei ügyében az aradi rendőrség még nem fejezte be a nyomozást, amelynek ugyan eddig nincs a tolvaj nyomára vezető eredménye, de az eljáró detektív mégis talált olyan gyanus körülményeket, amelyek a további megfigyelést, kutatást szükségessé teszik. A nyomozás első részével — a károsult, a házhoz tartozók kikérdezésével és a helyszíni körülmények megállapításával már elkészült Börcsök Lajos detektív és erről legközelebb megteszi jelentését. A nyomozás során érdekes kijelentéseket tett a detektívnek özvegy Opre Péterné, a károsult édesanyja.

— Fiam körülbelül hat hónap előtt kezdett lóvásárlásokkal foglalkozni — mondotta az ősz urinő. — Az én zsirómmal 3600 koronát vett fel akkoriban a Viktória takaréknál, ugyancsak én zsiráltam egy ötezér koronás váltóját is, amelyet személyes jó ismerősünk számított le, végül 2000 koronát én magam adtam neki saját pénzből. Azóta többször vásárolt lovakat és azokat ismét eladta. Hogy kikkel állt üzleti összeköttetésben, nem tudom, illetve csak azt tudom, hogy Stern Sándor sárbogárdi nagy lókereskedőnek szálított. A hat hénap alatt ilyen üzletekben forgatta a pénzt fiam, de azt tudom, hogy közvetlenül a lopások előtti napokban itt Aradon láttam nála körülbelül tízezer koronát. Ekkor tehát megvolt a pénze.

Arról, hogy kit lehet gyanúsítani valamelyik lopással, Opre Péter nem tudott adatot szolgáltatni. Kikérdezte a detektív Opre Pétert is, de a károsult azokon kívül, amit előadásából az Aradi Közlöny már megirt, nem mondott újat. Gyanuja neki sincs senkire. Börcsök detektív kérdésére elmondta még Opre Péter azt is, hogy a mult évben két alkalommal 1800, illetve 600 koronát kölcsönkért magánemberektől, mert lóvásárlásra szánt forgótőkéje kifogyott, áruba volt fektetve. Ezeket a kölcsönöket azonban még az aradi ősz vásár táján visszafizette. Ezentul ismét addigi tőkéjét forgatta.

Ivanóczi Szulló Gizella, Opre nagynénje volt a cseléddel egyedül az aradi lakásban, a mikor onnan a kétezer korona eltűnt. Az idős urinő a cseléd gyanus viselkedéséről beszélt sokat a detektívnek, de Börcsök hamarosan meggyőződött arról, hogy az Anna nevű székely cselédnek semmi köze nincsen a lopáshoz.

Abban a házban, ahol a lopás történt, élénk az élet. Az Opre-féle fürdőnek több alkalmazottja van, akik részben a házban laknak. Börcsök detektív sorra kikérdezte a házban megfordulókat és kutatásai közben szembeötlő dologra talált. A lakásban, ahol egyik tanu után érdeklődött, a falon egy kulcs függött, amelyben a detektív szeme tolvajkulcsra vélt ismerni. Még több feltűnő körülményt figyelt meg a detektív, aki most az eddig egyetlen és talán nagyon is halvány nyomon kutat tovább az eltűnt ezresek után.

Elutasított

két milliós örökségi pör.

(Kió a kistrónai erdő? — Waldstein grófék és a kovács özvegye. — A Kuria ítélete.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad február 13

Foglalkoztunk már azzal az érdekes pörrel, amelyben Aradmegye valamikor előkelő nemesi családjának egy elszegényedett sarja állott szemben Ausztria és Magyarország néhány legelőkelőbb és leggazdagabb mágnás családjával. Még 1905-ben özvegy Podleczy Jánosné született Lustra Anna ravnai (kistrónai) illetőségű budapesti lakos, kovácsmester özvegye 1.900.000 koronás polgári keresetet tett folyamatba Waldstein Ernő gróf örökösei, ezek között Salm-Reiferscheid hercegnő, gróf Neipperg Károlyné, Waldstein Adolf gróf és Waldstein Keresztély gróf ellen. Podleczykné leszármazottja a valamikor nagyhirű Józsa családnak, amelynek őse vitézsége elismerésül Dézna várát kapta donációba. A Józsa család Aradmegye legelőkelőbb és leggazdagabb familiáinak egyike volt, azonban idők folyamán nagyon elszaporodott, elszegényedett s elrománosodott. Az alperesek Waldstein gróf jogutódai, egyenes leszármazói Waldsteinnek, a harmincéves háboru hadvezérének s vagyona nézve ma Ausztriában második helyen állanak. Alperesként szerepelt még a perben Wenckheim Frigyesné grófné született Wenckheim Krisztina grófnő aradmegyei nagybirtokosnő.

A felperes azt állította, hogy őt illeti meg a kistrónai ingatlanok, erdők és vasbányák tulajdonjoga továbbá mindezeknek az ingatlanoknak 1851. év óta elvont haszna összesen 1.900.000 korona értékben.

Podleczykné azon a címen követelte az ingatlanokat, hogy ő az egyedüli leszármazottja a ravnai Józsa családnak,

amelynek feje 1851-ben az ingatlanokat 42 társával együtt Waldstein Keresztély grófnak adta el. A felperesnő tagadta, hogy az ingatlanokat nagyatyja, Józsa Miklós tényleg eladta volna s mint keresetében mondja, van ugyan egy nyoma 1851-ből az eladásnak, ez azonban reá nézve nem kötelező, mert ő abban az időben két éves volt, tehát kiskoru s az ügyletet a gyámhatóság akkor jóvá nem hagyta.

Hosszu ideig foglalkoztatta ez a pör, — amelynek adatai, mint látjuk, egész a mult század közepéig nyulnak vissza — az aradi kir. törvényszéket. A bíróság 1905-től 1912-ig tárgyalta az ügyet, beszerzett régi nemesi adományleveleket, az abszolutizmusból származó adományozásokat, átkutatta az 1851-ben fennállott császári és királyi megyei törvényszék irattárát, amely jelenleg a megyeház pincéjében penészedik. Csak a szakértői szemle több mint fél évig tartott: három bányász és három erdőszakértő — akiket a szakkérdések nehézsége miatt Budapestről és Erdély bányavidékéről rendelték ki — részletesen megbecsülte a pör tárgya ingatlanoknak, erdőknek és bányáknak értékét, amelyeket végeredményképen 140.000 koronára becsültek. Azután ismét hosszas tárgyalások következtek, majd 1912. tavaszán ítéletet hozott a törvényszék, amelyben felperesnőt keresetével elutasította. Az ítélet indokolása szerint a régi császári és királyi megyetörvényszék irataiból kiderült, hogy Podleczykné jogelődje atyja, aki egyuttal annak idején őt is képviselte, eladta az ingatlanokat Waldstein Keresztély grófnak s ehhez az eladáshoz annak idején gyámhatóság hiányában az akkori szabályok szerint illetékes és az akkori megyetörvényszék hozzájárult.

Podleczkyné megfeleltette az ítéletet, a melyet azonban a tábla helyben hagyott, sőt az indokolás még újabb jogi érveket hozott fel. A tábla ugyanis kimondta, hogy Waldsteinék, illetve jogutódai, nemcsak a szerződés alapján, de jogszerű elbirtoklás alapján is tulajdonosai a földnek. Maga felperesné beismerte ugyanis, hogy Waldsteinék 1851. óta az ingatlanok háborítatlan birtokában vannak s így a polgári igények már a nyolcvanas években elévültek. Felemlítette a tábla ítéletének indokolása azt is, hogy 1851. óta már háromszor utasítottak el a jogi fórumok hasonló kereseteket s már ez is kétségtelenné teszi Waldsteinék tulajdonának jogos voltát.

A Kuria tegnap egész nap tartott ülésében Zachár kuriai tanácselnök elnöklete alatt tárgyalta az ügyet s a táblai ítéletet helyben hagyva

Podleczkynét véglegesen elutasította keresetével.

A kuriai ítélet indokolásában csupán a keresetnek gróf Wenckheim Frigyesnére vonatkozó részében van novum. Az indokolás ugyanis kimondta, hogy miután Wenckheimné az ingatlanokat 1894-ben a telekkönyvi állapot alapján jóhiszeműen vette meg Waldstein gróftól s a felperesné, annak ellenére, hogy az átruházásról értesült, hosszú éveken keresztül nem vitatta az átruházás és a tulajdon jogos voltát, a tulajdonjog kétségen felül a grófnőt illeti meg.]

Grófné és zsoké barátsága

(Csáky Sarolta grófné eltűnt.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs, február 13

Az osztrák főváros előkelő társaságában nagy föltűnést keltett egy magyar grófné hirtelen eltűnése. A rendőrséget tegnap értesítették ugyanis, hogy Csáky Sarolta grófné július 24-én elutazott Bécsből és azóta nem tért vissza többé. A grófnének egészen nyomavészett. Az eltűnés annál inkább föltűnik, mert az eltűnt mágnáshölgy igen nagy adósságot hagyott vissza.

Csáky grófné júliusban Szorrentóba utazott, ahol a nyarat töltötte. Novemberben Nizába kellett volna utaznia és azóta nem tudják, hogy hol van.

A grófné, született Majthényi báróné, husz esztendővel ezelőtt ment férjhez kőröszegi és adorjáni Csáky György grófhoz. Hét évvel ezelőtt a házastársak között viszály támadt, a mely miatt a gróf és a grófné el is vált egymástól. Két évvel ezelőtt a gróf meghalt és felesége ekkor Bécsbe költözött, a hol a Beatrice utca 14. számú házában ötszobás lakást bérelt, melyért ötezer korona évi bért fizetett.

Csáky grófné a bécsi társaságban igen nagy szerepet játszott, szépségeért, valamint gazdagságaért valósággal körülrajongták. Igen sok jótékonyági egyesületnek volt a védőnője s ebben a minőségben a nyilvánosság előtt is sűrűn szerepelt.

Két évvel ezelőtt a freudenau-i löversenyterén megismerkedett egy zsokéval s azóta életében nagy változás állott be. A zsoké mindennapos vendég volt a grófné pazar eleganciával berendezett lakásán és nemsokára a nyilvánosság előtt is együtt jelentek meg. A grófné a színházakban és mulatóhelyeken mindig a zsoké társaságában jelent meg s oly pazarul költsékezett, hogy hamarosan mindenki előre látta, hogy a grófné anyagi romlásba fog jutni. A költsékezésnek nem is maradtak el a

következményei s nemsokára a grófné fűnek-fának adása maradt. A virágosboltokban s a divatárucégeknel nem fizette ki a számláját és adóssága hamarosan négyszázezer koronát tett ki. Hitelezői között van egyik komornyikja is, a kitől hatezer koronát kért kölcsön.

A bíróság az eltűnt grófné gondnokául Zoernleib Hugó dr. bécsi ügyvédet nevezte ki.

HIREK

A játékbank-társaság végnapjai.

— Nincs játék az abbáziai kaszinóban. —

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, február 13

A margitszigeti botránykrónika főszereplője, az Általános Forgalmi Részvénytársaság gyors és biztos lépésekkel siet az elmúlás felé. A Forgalmi számára már csak két lehetőség van: vagy felszámol békésen, vagy csődbe megy hitelezők és részvényesek haragjának újabb botrányos viharzása mellett.

Ezidei rendes közgyűlését február végén, vagy március elején tartja meg a Forgalmi és a közgyűlésig eldől a részvénytársaság sorsa. A süllyedő hajóról részben önként, részben kénytelenségből menekültek már egyesek: Kristóffy József, Czako Emil és Tomaszch István lemondtak igazgatósági tagságukról. A többi igazgatósági tagok megbízatása a közgyűlésen jár le. Bálint Lajos dr. szintén önként mond le megbízatásáról, a többiek, a régiiek nem kapnak újra mandátumot, nem is vállalnák, mert a jövőben az igazgatóság beláthatatlan ideig nem kap fizetést. A legvalószínűbb az a megoldás, hogy a Forgalmi felszámol. Annyi az adóssága a részvénytársaságnak, hogy ezidőszent nincs is megállapítva, kiknek és mennyivel tartozik. A jó időkben az igazgatóság rengeteg obligót vállalt, ezek lebonyolítása nagy anyagi nehézségeket okoz, mert pénz nincs és minden új tüzlet reménysege megszűnt.

Abbáziban ugyanis, ahol január elseje óta újra szabad a játék, nagyon rosszul megy az üzlet. A kaszinó, mely tavaly rengeteg pénzt jövedelmezett, az idén üres, alig folyik benne a játék és a krupié felhívása nap-nap után viszhang nélkül marad. Mindenki tett, nincs nincs tovább, mondja a krupié, pedig senki sem tett és rövidesen a Forgalmi lesz kénytelen bementeni, hogy nincs tovább. Ez egyik legfőbb oka lesz a Forgalmi bukásának, mely ma már csak hónapok kérdése. Az emléke maradt csak ennek a vállalatnak, amely a magyar közélet legnagyobb szennyest kavarta fel.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése. Nyugatról némi hőemelkedéssel elvélve csapadék várható. — Sürgönyprognózis: Nyugaton enyhébb, elvélve csapadék.

— Az ötszázmillió kölcsön aláírása. Budapestről jelentik: Az ötszázmillió négy és fél százalékos államkölcsön szubszkripciója február huszonegyedikén, szombaton lesz. Az erre vonatkozó prospektust kedden, február 17-én bocsátják ki.

— Az Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár, mint az előző években, ezuttal is hétköznapon tartja évi közgyűlését. Arad kiváló és a pénzpiacon vezető sorban levő nagy pénzügyintézete saját palotájában február 14-én délután 5 órakor tartja idei közgyűlését, amelyre a részvényesek figyelmét ezuton is felhívják.

— Az Aradi Kereskedelmi Bank szombaton, február 14-én délután fél ötkor tartja évi rendes közgyűlését intézeti helyiségében.

— Lemondás a tartalékos tisztí rangról a Gerő-ügy miatt. Budapestről jelentik: A Héderváry—Gerő ügyből kifolyólag Szmrecsányi György képviselő a függetlenségi pártok értekezletén beszédet tartott, amelyben éles bírálat tárgyává tette Gerő százados eljárását. Emiatt Gerő provokáltatta Szmrecsányit, aki segédeül Zlinszky Istvánt és Beniczky Ödönt nevezte meg. A lovagias tárgyalások folyamán azután Beniczky Zlinszkyvel egyetértelműleg kijelentették, hogy az ügy a lovagias eljárásra nem alkalmas és befejezték a további tárgyalásokat. Erre Gerő feljelentette Beniczkyt a katonai hatóságnál, hogy tartalékos tiszt léte nem járt el vele szemben úgy, amint azt a katonai szolidaritás követelte volna. Megindult a vizsgálat és ennek folyamán a hadtestparancsnokság kiküldöttje megjelent az Országos Kaszinó vezetésénél, melynek tudomására adta, hogy abban az esetben, ha nem kényszerítik Beniczkyt, hogy az ügyet simán elintézzék, vagy ki nem léptetik a kaszinóból, úgy a kaszinónak négyszáz tiszt tagja fog kilépni. Az igazgatóság ezt tudomására hozta Beniczkynek, aki azonban kijelentette, hogy sem ki nem lép, sem simán el nem intézi az ügyet, de hogy a kaszinó helyzetét megkönnyítse, hajlandó lemondani tisztí rangjáról. Az erre vonatkozó kérvényt rögtön be is adta, de lemondását nem fogadták el, hanem folytatták az eljárást. Az ellenzéki politikusok most ebben az ügyben interpellációt akartak bejegyezni, de mikor ez tudomására jutott Hazai Samu báró honvédelmi miniszternek, megmondta Terstyánszky Károly budapesti hadtestparancsnoknak, hogy a Gerő-ügy botrányait készülnék megismételni, mire a hadtestparancsnok Bécsben jelentést tett az ügy eme állásáról a hadügyminiszternek és ennek váratlan következménye az lett, hogy Beniczkyt el fogják bocsátani a hadsereg kötelékéből. Az erre vonatkozó rendelet már a katonai hivatalos lap egyik legközelebbi számában fog megjelenni.

— A honvédségi tartalékos tisztek továbbképző tanfolyama. Az aradi katonai állomásparancsnokság, illetőleg az aradvármegyei tanfelügyelőség megkeresésére a csász. és kir. 7. számú hadtestparancsnokság megengedte, hogy a csász. és kir. hadsereg részéről a tartalékos tisztek számára Aradon létesített továbbképző tanfolyamán azon m. kir. honvéd tartalékos tisztek, illetőleg tiszt- és hadapródjelöltek is résztvehetnek, akik a fenti tanfelügyelőség hatáskörébe tartoznak. Minthogy az idő rövidsége miatt a vezetésnek más mód nem áll rendelkezésére, hogy a m. kir. honvédség tartalékos tiszturaival mielőbb érintkezésbe lépessen, ezuton szölitja fel azon m. kir. honvéd tartalékos tiszteket, illetőleg tiszt- és hadapródjelölteket, akik a továbbképző tanfolyamon részt venni óhajtanak, hogy folyó évi február hó 17-én délután 6 óra 30 perckor a csász. és kir. 33-ik gyalogezred tisztí étkezőjében (vár, parancsnoksági épület, I. emelet) lehetőleg teljes számban jelenjenek meg, hogy a vezetés megállapíthassa, hány résztvevő lesz. Öltözet tetszés szerint: vagy egyenruha (zubbony), vagy polgári öltöny.

— Plósz volt miniszter főrend lesz? Lugosról jelentik: Itteni beavatottak úgy tudják, hogy Plósz Sándor, titkos tanácsos, Lugos város országgyűlési képviselője lemond mandátumáról, mert a kormány kinevezte a főrendház tagjává. A lugosi munkapártnak minden valószínűség szerint Nikolics Dániel, a lugosi munkapárt elnöke lesz a jelöltje a lugosi mandátumra. Plósz lemondása néhány héten belül megtörténik.

— Beteg aradi nagykereskedő. Andrányi Károly báró, akit pár hét előtt a budapesti Park szanatóriumban megoperáltak, a gyógyulás utján van. A báró állapota állandóan javul és nemsokára elhagyhatja a szanatóriumot.

— Magyar polgármesterekből orosz nagyiparos. *Karánsebesről* jelentik: *Bordán* Oktávorról, Karánsebes város polgármesteréről többször elterjedt az a hír, hogy beleunt hivatalába és megválni készül állásától. Most újra ilyen híreket kolportálnak, ezuttal azzal, hogy *Bordán Moszkvába megy lakni és ott apósának, ki Moszkva város egyik előkelő polgára, valamelyik iparvállalatát fogja vezetni.* Bordán polgármester nem közönséges fáradalmak árán, tehetséggel és erős akarattal vitte keresztül Karánsebesen egész sorát a reformoknak, férfiasan állta a támadásokat, diadalmasan védte meg a becsületét egy csomó sajtópörben és most, ennyi harc és munka után belefáradt és otthagyja állását, a melyre csak nemrég választották meg újra egyhangulgg.

— Vita egy laska-sütőde körül. Az aradi rendőrségen *Örfi Gyula dr.* ma lopás miatt feljelentést tett *Kremmer Ernő* aradi edénykereskedő ellen. Az ügyvéd ügyfelei ugyanis *Codilla József* aradi pék és *Ulmer Sándor* bécsi lakos ez év elején bérbe vették *Löwenstein* Lajostól az Óvár-utca 5. számú házban lévő pincehelyiséget és megvették az abban lévő macesz-sütőgépeket és felszerelést. Minthogy azonban *Kremmer Ernő* még tavaly tíz éves szerződést kötött *Löwensteinnal* ugyanennek a pincének és a gépeknek bérbevételére és ragaszkodott is szerződése érvényességéhez, *Codilla* és *Ulmer* csak úgy tudtak behatolni a pincébe, hogy annak lakatait feltörték és új zárt tétettek az ajtókra. *Kremmer* ezután sommás visszahelyezési keresetet indított *Codillaék* ellen, amelynek a járáshírség helyt is adott és így *Kremmer* megint bevonulhatott a pincébe. *Codilla* és *Ulmer* pedig most azért tettek lopás miatt feljelentést *Kremmer* ellen, mert ő a pincében lévő gépeket használatba is vette, mihez — minthogy a gépeket ők megvették — szerintük nem lett volna joga. Feljelentésükben egyúttal kérték a macesz-sütő gépeknek lefoglalását, illetve őrizetbe vételét, amit a rendőrség el is rendelt.

— Megszökött főhadnagy. A komáromi császár és királyi, helyőrségi bíróság a hivatalos lapban föl hívja *Trauende Győző* nyolcvanharmadik gyalogezredbeli főhadnagyot, a kit a katonai büntető törvénykönyv 188. és 197:5. szakaszai szerint szökés büntetvével vádolnak, hogy a föl hívás közzétételétől számítandó kilencven nap alatt nála jelentkezzék, különben, mint engedetlen ellen, fognak ellene eljárni.

— Elhalasztották a sorozást. *Bécsből* jelentik: A *Militaerische Rundschau* jelentése szerint az ideai fősorozást Magyarországon ép úgy, mint Ausztriában, további intézkedésig elhalasztották.

— Nem jár a pozsony-bécsi villamos. *Fisamendből* jelentik: A pozsony-bécsi villamos vasut tegnap teljes óráig vesztegelt a nyílt pályán *Petranell* és *Horvát-Hauzlau* között, mert a felső vezeték drótja elszakadt. Ma a forgalmat újra meg kellett szüntetni, mert a felső vezetéken ismét hiba támadt, amelynek kijavítása hosszabb ideig eltart. A forgalmat csak holnap fogják ismét megkezdeni.

— Marólug — tévedésből. *Varga Vera* tizenhét éves cselédleány, aki *Odry Lehel* nyugalmazott színésznél szolgált, ma délelőtt tévedésből egy pohár marólugot ivott ki. Gazdája kocsin a kórházba szállította, ahol gyomormossa után a cselédleány jobban lett. Állapota nem súlyos.

— Tartalékos tiszték továbbképző tanfolyama. A legközelebbi továbbképző tanfolyam február hó 17-én délután 6 óra 30 perckor lesz. Öltözet: mint rendesen.

— Irnokné és nem körjegyzőné. *Lapunk* mai számában „Fővárosi detektív nyomozása Aradmegyében” címmel megírtuk, hogy egy fővárosi ügyvéd feleségétől elloptak egy 3000 korona értékű platinagyűrűt, amelyet egyik fővárosi detektív az uriaszony gyermekeinek volt nevelőnőjénél, aki időközben egy aradmegyei jegyzőhöz ment feleségül, találták meg. Mint ma értesülünk, a volt nevelőnő csak kiadta magát jegyzőnének, mert férje tulajdonképpen *irnok* egy aradmegyei körjegyzőnél.

— Uj drogeria. Már megnyitott *Vas Sándor* és *Társas drogeriája* *Neumann M.* férjiruha telepe mellett. 984

— Lettár miatt mélyen leszállított árak *Fischer-féle Nagy Áruházában*, *Arad Szabadság-tér* 12. sz. alatt. 984

— Amortizacionális kölcsönök jéfkévsű kész és építendő aradi házakra, földbirtokra előnyös feltételek mellett, ugyszintén tisztviselői kölcsönök kaphatók *Szücs F. Vilmos* által *Arad, Karolina-utca* 8. 585

— *Jámbor Antal* papir- és írószert üzletét *Andrássy-tér* 3. sz. a. (*Tabajdy-utcai* oldalon) már megnyitotta. 838

— *Ügyvédi irodák b. figyelmébe.* A m. kir. Igazságügyminisztérium 9900-1913. I. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában.

— *Ritka bélyegek vétele és eladása* *Kerpelnél.* Egész gyűjtemények vásárlása 291

— *Izr. iskolai „Működési napló” nyomtatvány előírás* szerint kapható az Aradi nyomda részvénytársaságnál.

TARKASÁGOK

(A szerencsétlenség.) A tanító az iskolában épen a családról beszél az első osztályos növendékeknek. *Sorra* elmagyarázza az apa, az anya, a testvérek helyzetét a családban és hogy előadását érdekesebbé tegye, belevonja az öccs és bátya, nővér és hugocskák közti viszony megbeszélésébe a tanulókat is.

— Mondd csak *Bremzelesz* — fordul az egyik hat éves tudóshoz — mit mondanál te, ha a golya egy kis babát hozna nektek?

— Azt mondanám, hogy szerencsétlenség vagyunk.

— Ugyan miért?

— Csak azért tanító ur kérem, mert a mamám már két év előtt meghalt és három nővérem van, de azok még leányok...

(Váratlan vendég.) *Bohémtársaságban* nagy vitatkozástól reszketnek a kávéházi asztalon a vizespoharak. Végre is a két leghevesebb vitakozó egyszerre, ugyanabban a percben ugyanazt mondja.

— Váratlan vendéget kapok — szólal meg az egyik. — Egyszerre mondtuk ugyanazt: vagy neked, vagy nekem: váratlan vendégünk jön.

A társaság egyik tagja eszondosan odaszól:

— Talán megjön váratlanul — az eszed!

(A jó óra.) Egy kisebb óraszületbe vidéki vevő állított be és valami nagyon jó órát akart vásárolni. A jó órát drágálotta, az olcsóbbnak a megbízhatatlanságától félt és nagy válogatás közben okoskodni kezdett:

— Mondja csak óras ur, ha meg nem sértem... Nézze, mennyi óra ketyeg itt a falon. Talán tizenkettő vagy több is... Aztán hogyan van az, hogy mind másképpen jár?

— No hallja — válaszolt az óras — még ezt sem érti? Nagyon egyszerű! Ez attól van, mert az egyik óram jobban jár mint a másik!

MULATSÁGOK

(=) A tanító bál. A Fehér Kereszt nagytermében szombaton február 14-én este tartja mulatságát az aradi tanító bál. A bált hangverseny előzi meg, melynek műsora ez: *Vonónégyes.* Előadják: *Unger Mór* zenetanár tanítványai. *Consolation Liszt* Ferenctől, *Impromptu Chopintól*, zongorán előadja: *Farkas Mariska* tanárnő. *Gedővár* asszonya (*Melodráma*). Előadja: *Molnár Sándor*, zongorán kíséri: *Szántó Manó.* *Vonós négyes.* Előadják *Unger Mór* tanítványai. A színész néző jelölt. Előadja: *Tóth Erzsébet* tanárnő. *Cavatina* *Raff*-tól, hegedű szóló. *Játsza:* *Gárdos Oszkár*, zongorán kíséri *Szántó Manó.* *Humoros ének* kvartett. Éneklik: *Kelemen K., Tamásovits K., Gyarmati Gy. és Papp S. Dalok.* Énekli: *Pataky Vilma*, az Aradi Nemzeti Színház tagja.

(=) Magyar szerző sikere Németországban. *Casselből* jelentik: A *casseli osztrák magyar egyesület*, amelynek élén *lovag Exner Kurt* császári titkos tanácsos áll, elhatározta, hogy *Molnár Jenő* drt, a *Borsszem Jankó* szerkesztőjét, aki *Das Kind* című irodalmi darabjának bemutatójára március első felében *Casselbe* megy, ünnepélyesen fogadja és tiszteletére a *frankfurti osztrák-magyar kolónia* bevonásával bankettet rendez. Az ünnepségnek különös jelentőséget és fényt kölcsönöz, hogy a német császár legfiatalabb fia, *Joachim herceg*, aki most a *casseli huszároknál* állomásozik és lelkes pártfogója a színművészetnek, az egyesület felkérésére megígérte, hogy a banketten résztvesz. Az *illusztris szerzőt* különben — mint értesülünk — a közel jövőben az aradi közönségnek is alkalma lesz megismerni. Az Aradi Magántiszviselők Egyesületének felkérésére ugyanis *Molnár Jenő dr.* megígérte, hogy az egyesület február huszonnyolcadiki estélyén résztvesz. A *Borsszem Jankó* ötletes szerkesztője humoros felolvasást fog az estélyen tartani, mely elé nagy érdeklődéssel tekint a közönség.

(=) *Acsev. vasutas bál.* Az *Acsev. vonatkísérők olvasóköre* február hó 22-én farsang vasárnapján a *Központi szálloda nagytermében* saját könyvtára javára zártkörű táncestélyt rendez *Fábry Sándor dr.* vezérigazgató fővédnöksége, *Koromzay János* és *Szathmáry Frigyes* igazgatók védnöksége alatt. Az előjelekből ítélve, a táncestély sikerültnek ígérkezik, mivel a rendezőség fáradhatatlanul munkálkodik, hogy a mulatság úgy erkölcsileg, mint anyagiilag a legfényesebben sikerüljön.

(=) *Sport-mulatság.* Az Aradi Munkás Testező Egylet a hét jövő szombatján sport-mulatságot rendez. A sportot a közönség eddig a *football-pályáról*, az atlétikai viadalok színhelyéről ismeri. Most a bálteremben fogja a sport tréfás kigunyolását megismerni. Mert az *AMTE* kabaréjának a szatira lesz a jellemvonása, amely minden műsorszámot érdekessé fog avatni. Az est közreműködői azonban a legnagyobb ambícióval a moziszkészre készülnek, amely az estély legsikerültebb számának ígérkezik.

(=) A pécskai izr. nőgyelet február hó 21-én a pécskai kaszinó-egyesületben *Pataky Vilma*, *Nógrády Malvin*, *Győző Alfréd* és *Tilger Árpád* karnagy, az aradi nemzeti színház művészeinek közreműködésével, saját pénztára javára nagy művész-estélyt rendez. Belépti díj személyenként 3 korona. Kezdeté este pont fél 9 órakor.

(=) A borossebesi kereskedő és iparosifjak február hó 23-án a Kaszinó termében könyvtárunk javára zártkörű jelmezestélyt rendeznek.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 367
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	— — —
mellékállomás	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — — 151
Nyomda	— — — — — 151

MEZŐGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Aradi heti gabonavásár.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 13.

Az időjárás ismét hidegre fordult, amihez az újlagos köd csatlakozott és így a vetések sorsa ugyancsak bizonytalan. Félős, hogy a néhány napi enyhe idő hatása alatt a hótakaró felolvadt, vagy rétege legalább is vékonyabb lett, miért is a vetések nincsenek kellőképp megvédve.

A gabonaüzlet irányzata tartott.

Elkelt a mai piacon:

700 mm. buza	23'—23'20
1000 mm. tengeri	13'—
Ross	15'40—
Árpa	14'—
Zab	13'—

Az árak száz kilogrammonként koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Aradi tudósítás.

Budapest, február 13.

Készáru.

Kínálat, vé eladóv gyenge, 6 ezer mm. tartott

Határidő.

	Dél sárlat	3 órai sárlat
Buza 1914. áprilisra	11.94—11.95	1.94—1.95
Buza 1914. májusra	11.89—11.90	1.8—1.89
Buza 1914. októberre	10.89—10.90	10.88—10.89
Ross 1914. áprilisra	9.10—9.11	9.08—9.09
Ross 1914. októberre	8.53—8.54	8.55—8.6
Tengeri 1914. májusra	6.70—6.71	6.71—6.72

Zab 1914. áprilisra 7.76—7.77 7.76—7.77
Zab 1914. októberre 7.74—7.75 7.74—7.75
Az árak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (február 13.)

Osztóhitel	—	—	—	—	644.—
Magyar hitel	—	—	—	—	650.—
4% koronajáradék	—	—	—	—	83 50
Osztó-magyar államv. adó	—	—	—	—	725.—
Felszámolóbank	—	—	—	—	451 50
Lezámitolóbank	—	—	—	—	532.—
Hazai Bank	—	—	—	—	293.50
Magyar Bank	—	—	—	—	131 50
Kereskedelmi Bank	—	—	—	—	8881.—
Simamurányi	—	—	—	—	675.—
Szigetvári	—	—	—	—	754 50
László Vasút	—	—	—	—	630 50
Árasi Villamos	—	—	—	—	835 50

Bécsi értéktőzsde (február 13.)

Osztóhitel	—	—	—	—	643 25
Magyar hitel	—	—	—	—	850.—
Osztó-magyar államv.	—	—	—	—	719 25
Déli vasút	—	—	—	—	106.—

A Temesvári Lloydársulat terménycsarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként koronákban.) 1914 febr. 13. Buza 75 kilogrammos 23.70—23.80, 76 kilogrammos 22.90—23.—, 77 kilogrammos 23.10—23.20, 78 kilogrammos 23.30—23.40. Ross (prima) 16.40—16.60, (közép) 15.80—16.00, Árpa (sarfűző) —, (takarmány) 12.75—12.95, Zab (prima) 13.50—14.00, (közép) 12.00—12.20, Tengeri régi (magyar) —, új 12.10—12.20, (román) régi 12.90—13.00, új 10.30—10.50. Burgonya 100 kgr. (fehér) 4.60—4.80, (szósa) 7.00—7.50.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

Fog-Krém

KALODONT
Szájviz

9401

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1914. évi február 14-én

A) Berlet

A) Berlet

Tökéletes asszony.

Operette 3 felvonásban. Írta: B. Hammer Gyula és Grünwald A. fréd. Fordította: Harsányi Zsolt. Zenéjét szerezte: Lehár Ferenc. Rendező: Polgár Sándor. Karnagy: Tiller Apád.

SZEMÉLYEK:

Pablo	Ocskay M.	Karmen	Pataky V.
Elvira	Dlössy Nusi.	Kartrowsky	Barics Gy.
Don Gil	Győző A.	Gigi	Benkőné.

NYILTÉR.

Borzasztóan megszégyenülten

Íl az ember a színházban vagy hangversenyteremben, ha a legnagyobb megerőltetéssel sem tudja elfojtani a köhögési rohamait. Az ilyen kelemetlenséget azonban elkerülhetjük, ha színházba vagy hangversenyre menet beszedünk néhány valódi Fay-féle sodent ásványpasztillát s előadás közben is szopogatunk néhányat. A köhögési inger így megszűnik s egyúttal hatásosan leküzdöttük magát a meghűlést is. Fay valódi sodentje 1 K 25 filléért mindentit kapható.

Új tűzifa és szénüzlet

Értesitem a n. é. közönséget, hogy Weitzer János-utca 15. sz. alatt (fűüzletem mellett) egy jól felszerelt

tűzelőanyag üzletet

nyitottam, ahol raktáron tartok elsőrendű száraz bükkfát, ágyujtó puhafát és kitűnő porosz kőszén legolcsóbb napi árakkal és hazaszállítással. Szíves pártfogást kérek kitűnő tisztelettel 895

Özv. Iritz Sándorné.

Telefon szám 318.

Figyelem!

Mindenki meggyőződhet egy próbarendelés által, hogy Salacz-utca 2. sz. alatt elhelyezett Cipőüzletünk a legfinomabb kivitelben és olcsó ár mellett készít férf-, nő- és gyermek-cipőket.

Cipők nagyraktára

Kossuth-utca 3. szám alatt, hol a legjobb anyagból saját műhelyemben készült férf-, nő- és gyermek-cipők kivételesen olcsó árban, jó minőségben, azonnali kiszolgálás mellett vásárolhatók 4689

Tisztelettel:

Czernóczky Mihály

úri- és női-cipész.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 242

Ajánlja

költözők figyelmébe:

villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden a szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

Villanyos csillárokat, villanyos fűsodényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfgram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket. 481

Ön sem hülne meg,

ha cipőjén 728

gummitalpat viselne

mely megóvja a lábat úgy a hidegtől, mint a nedvességtől. Ára 1 pár féltalpnak teljes felszereléssel 42-ös számig 4 kor. 40 fill. 42-ös számon felül 5 kor. 60 fillér. Tartósabb a bőrnél. Kapható:

Az Aradi Cipészek Termelő Szövetkezeténél

Arad, Szabadság-tér 14. sz.

Huszonnégy óra alatt felszereltetik bármely cipőre, akár vidékre is. Kérjük kirakatainkat megtekinteni.

MÁR MEGNYILT!

VAS SÁNDOR és TÁRSA

Dröggeriája

Neumann M. férfiruha telepe mellett.

Halló! Halló! 1914. évi 212. sz.

Uj mézárszék!

Értesítem a n. é. közönséget, hogy Arad, József főherceg-ut 7. főújszemlet mellett egy a mai kor igényeinek megfelelő növendék-marhahus üzletet nyitottam, ahol is állandóan árusítom a legjobb minőségű növendék-husokat.

Áraim a következők:

Pecsenyehusok K 1.52
Rostélyok... .. K 1.40
Gulyáshusok K 1.20

Szíves pártfogást kér kitűnő tisztelettel

Farkas János mézáros és hentes.
Telefon 739.

Városi és megyei telefon 739. Olcsóbb, mint a hatósági szék!

Farkas János

József főherceg-ut 7. alatti jó hírnevű mézáros- és hentes-üzletében kapható:

Leveshus	1.38 K
Szegyhus	1.12 K
Pecsenyehusok	1.52 K
Rostélyos	1.60 K
Yesep-csenye	2.— K
Serteshus	1.40 K
Sertéskaraj	1.60 K
Sertészatr	1.40 K
Zsirszalonna	1.32 K
Háj	1.52 K
Borjucomb	2.40 K
Borju seje	1.60 K
Lap cka	2.— K
Kottlett	2.— K
Füstölt szalonna	1.60 K
Pörzsölt szalonna	1.60 K

Naponta friss felvágottak. A nagyérdemű közönség szives támogatását kérem. 777

Raktári tűzifa eladása.

A tótváradi m. kir. erdőgondnokság kerületéhez tartozó soborsini, közvetlenül a vasuti állomás mellett fekvő faraktárban az alábbi tűzifa választékok az alábbi áron vásárolhatók kisebb mennyiségekben a tótváradi m. kir. erdőgondnokságnál váltandó bárcára, u. m.:

Bükk hasábfa ürm ³ -enként... ..	6.80 kor.
Gyertyán hasábfa ürm ³ -enként	7.20 kor.
Tölgy hasábfa ürm ³ -enként... ..	6.— kor.
Kőris, szil, juhar hasábfa ürm ³ -enként ..	6.— kor.
Bükk dorongfa ürm ³ -enként	6.— kor.
Gyertyán dorongfa ürm ³ -enként... ..	6.— kor.
Tölgy dorongfa ürm ³ -enként	5.10 kor.

Ezen felül az állami erdősztek gyermekeinek nevelését segélyző alapra 10—100 kor. vételárösszegig 10 fillér, ennél nagyobb vételárösszeg után pedig ennek 0.2% fizetendő.

Vaggonként su'y szerint való eladást a kir. kincstár nem eszközöl, hanem tíz tonnás vasuti kocsirakományak átlag megfelelő 20—20 ürm³ tűzifa szállítását vállalja.

Ennélfogva oly vevő, ki egy 10 tonnás vasuti kocsirakományak megfelelő tűzifát kíván megrendelni, tartozik a megrendelt tűzifaválaszték 20 ürm³-ének megfelelő vételárát, valamint vagonként 5 korona 50 fillér terhelési díjat és a vételár után esedékes s a fentiek szerint számítandó járulékot megfizetni.

Ezen összeg a cím és azon vasuti állomás, melyre a szállítmány irányítandó lesz, pontos megjelölése mellett előzetesen a tótváradi m. kir. erdőgondnokságnak küldendő meg.

Az esetre, ha a megrendelt tűzifa választékból 20 ürm³ egy 10 tonnás vagonba berakható nem lenne, a kevesebb szállítmányra eső árkülönbözet a megrendelő vevőnek posta útján vissza fog küldetni.

Bővebb felvilágosítást a tótváradi (Aradmegye) m. kir. erdőgondnokság (távbeszélő száma Tótdarad 2.) nyújt.

Lippa, 1914. évi február hó 10-én.

M. kir. Főerdőhivatal.

Legnagyobb fűtőanyag megtakarítás!

Aradváros mérnöki hivatala a kettős fűtőkályhák és füstcsövek használata által (50) ötven % fűtőanyag megtakarítást ért el! Régi rendszerű kályhák olcsón és rövid idő alatt átalakíthatók.

Kettős füstcsövek:

- 1. szám kis szobára 5 korona.
- 2. " közép " 10 "
- 4. " nagy " 22 "

Füstcsövek raktáron és azonnal kaphatók

Hőnig Ottó

M. kir. szabadalmazott szivattyú készítőnél

Arad, Rákóczi u. 27.

M. kir. szabadalom b. 511

Patent.

Bárhogy fűtöt'em eddig, mindig h. dag szorám voltak, az ön-től vett kettős csővel kevés fával m. leg szorákat kapok. Mindenki-ek ajánlom a kettős csöveket.

Gyurkovics András.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár

részvénytársaság

24-ik rendes közgyűlését

1914. évi február hó 14-ik napján d. u. 5 órakor Aradon, saját székházában fogja megtartani.

Tárgysorozat:

- 1. A jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kijelölése.
- 2. Az igazgatóság, a választmány és a felügyelő-bizottság jelentésének, valamint az 1913. évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal, az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
- 3. Elnök, 10 igazgatósági tag, 25 választmányi tag választása.
- 4. Esetleges indítványok.

Ezen közgyűlésre a t. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 52. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye a közgyűlést megelőzőleg legalább három hóval nevére iratott s a közgyűlést megelőző nap délelőtt 12 óráig az intézet főpénztáránál Aradon, vagy fiókjánál Makón, Pécskán és Nagyszentmiklóson még le nem járt szelvényeivel együtt letételt. Aradon, 1914. január 28-án.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság igazgatósága.